

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 8, TELEFON 55-22 DO 55-28

SLOVENSKI POROČEVALEC

INTEGRATNI ODELEK LJUBLJANA, TELEFON 38-33 33-33, POSTNI CEKOVNI BACUN 7 LJUBLJANI ST. 60 4045 68, OGLASI PO CENIKU, MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTNE SLOVENIJE

Vladna kriza v Grčiji

Manjšinske stranke od klanjajo vstop v vlado pod Calderisovim vodstvom

Predstavniki Anglije in Amerike se zama trudijo, da bi pridobili šefe političnih strank za sestavo vlade na »široki podlagi«

Atene, 27. avg. (AP) Calderisovi poskusi, da bi sestavil novo grško vlado, so ostali brez uspeha kljub vsestranskemu zanimanju britanskih in ameriških predstavnikov v Atenah...

ri z drugimi prvaki strank, ki so zastopane v parlamentu, so se končali prav tako neuspešno. Calderis je izjavil, da bo sestavil vlado s pomočjo narodne stranke...

padli mesto Mesi-Nilija v bližini Pierije. V borbah, ki so trajale pet ur, so podpirali vladne čete tanki in topništvo. Oddelek demokratične armade je osvobodil vsa Asvestados v Trakiji...

Maršal Tito je obiskal svoj rojstni kraj

Na vsej poti po Hrvaškem Zagorju je ljudstvo pristrčno pozdravljalo svojega prvega sina

Zagreb, 27. avg. Predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je obiskal včeraj popoldne svoj rojstni kraj Kumrovec in več krajev v Hrvaškem Zagorju.

no hišo, kjer se je, medtem ko je zunanja mladina igrala in prepevala, dalje časa razgovarjal s kmeti iz Kumrova.

ljubezni, so izražali svoje veselje, da lahko pozdravijo največjega sina svojega kraja in svoje države. Za njihove pozdrave se je maršal Tito zahvalil s nekaj toplimi besedami, zatem pa je odšel peš po glavnih ulicah tega tepega zagorskega kraja.

Delo Varnostnega sveta

Poljska in Sirija za takojšnjo in brezpogojno umaknitev angleških čet iz Egipta

Indonezijsko vprašanje ostane na dnevnem redu Varnostnega sveta

New York, 27. avg. (Reuter) Varnostni svet je na svoji včerajšnji popoldanski seji proučeval vprašanje egiptiske pritožbe proti Veliki Britaniji.

Indijski delegat je ostro kritiziral stališče Varnostnega sveta do indonezijskega vprašanja. Poudaril je, da ima odločitveni predlog Sovjetske zveze za ustanovitve komisije, ki naj bi nadzirala izvajanje naredb...

Nizozemcev, je oživela gverilska delavnost. 70 in 100 milj severno od Djokakarte sta dva močna holandska oklopna oddelka. Oba oddelka, opremljena s tanki, topništvom in velikim številom motornih vozil, čakata na ukaz za ofenzivo proti Indonezijski prestolnici.

Veleposlanik FLRJ Sava Kosanović zavrača obtožbe ameriškega zunanjega ministra

New York, 27. avg. Dopisnik Tanju-ga poroča: V odgovoru na obtožbe, ki ga je dalo 13. avgusta zunanje ministrstvo ZDA ob izjavi maršala Tita direktorju Tanjug-a o odnosih med ZDA in Jugoslavijo, je dal veleposlanik FLRJ Sava Kosanović dne 21. avgusta v Asheville (Nort Carolina) izjavo, v kateri je dejal tudi tole:

gla Unra v ZDA nakupiti niti za gotovino žita in krompirja za Jugoslavijo, ki je bil nujno potreben za prehrano in sevet, ker so bila baje vsa prevozna sredstva zasedena. Obenem pa so se ta prevozna sredstva izkročila za prevoz blaga v Nemčijo.

Tik pred Hitlerjevimi napadom je jugoslovanska Narodna banka prenesla velik del naše zlate rezerve (okrog 50 milijonov dolarjev v zlatu) v ZDA, da ne bi padla v sovražnikove roke. Danes je to zlato, in to 6 let po prenosu v ZDA, še vedno zamrznjeno. Jugoslavija ne more razpolagati z njim kljub velikim potrebam. Zunanje ministrstvo ZDA je deblokiralo premoženje vseh drugih držav, bivših sovražnih držav, in to pred ratifikacijo mirovnih pogojev. Dve leti po vojni — se Jugoslavija še vedno izvzema — Jugoslavija, ki je pri izbruhu vojne zaupala svoje zlato ZDA.

Pritisk Amerike na Anglijo

Američani si nameravajo pridržati pravico nadzorstva nad trošenjem dolarjev v državah, ki so dobile posojilo

Washington, 27. avg. (AP) Ameriški državni funkcionarji poudarjajo, da bodo ZDA vztrajale pri tem, da se čimprej razveljavi britanski sklep o prepovedi zamenjavanja funta v dolarje.

Poljski delegat je izjavil, da se britanska okupacija Egipta po misljenju poljske delegacije krši z osnovnimi principi Ustanovne listine Organizacije Združenih narodov. Poljska je za takojšnjo in brezpogojno umaknitev britanskih čet iz Egipta.

Washington, 27. avg. (AP) Ameriški državni funkcionarji poudarjajo, da bodo ZDA vztrajale pri tem, da se čimprej razveljavi britanski sklep o prepovedi zamenjavanja funta v dolarje. Britanski sklep je zmešan skrbno izdelane ameriške načrte za razširitev njihove trgovine. Američani pričakujejo namreč, da bo ameriška trgovina padla, ker bodo tudi druge države na svetu, v katerih vlada pomanjkanje dolarjev, prav gotovo prešle k politiki sklepanja medsebojnih trgovinskih sporazumov, ne upoštevajoč pri tem ZDA.

Indonezijski sindikati zahtevajo umaknitev vseh nizozemskih čet. Moskva, 27. avg. (Tass) V Moskvo je prispel proglas centralne organizacije indonezijskih sindikatov, ki poziva prijatelje po vsem svetu, naj podpirajo proteste indonezijskega naroda, dokler se nizozemska vlada ne bo odrekla svoji kolonizatorski politiki v Indoneziji. Proglas poziva k nadaljnemu bojkotiranju holandskih ladij, ki prevažajo v Indonezijo oboževane sile in zahteva, da naj Organizacija Združenih narodov takoj pošlje v Indonezijo mednarodno komisijo, ki bo nadzorovala izvajanje naredb o prekinitvi vojaških operacij. Indonezijski sindikati so mnenja, da je mogoče mir zavarovati samo s takojšnjim umikom nizozemskih čet z indonezijskega otočja.

Nova španska republikanska vlada

Pariz, 28. avg. (AFP). Alvaro de Albornoz je sestavil novo špansko republikansko vlado brez komunistov. Predsednik vlade in minister za zunanje zadeve je Alvaro de Albornoz (rep. levica); minister za obrambo general Jerandez Sarabia; minister za emigracijo Manuel Terez Campana (rep. unija).

Tajen sporazum v Londonu

Pariz, 27. avg. (Tanjug) »Ce Soira piše v članku z naslovom »Tajna diplomacija na delcu:«

Končana so zemeljska dela na zagrebškem odseku »Ceste bratstva in enotnosti«

Zagrebski frontovci so v sredo slavili veliko delovno zmago — zaključek zemeljskih del na zagrebškem odseku »Ceste bratstva in enotnosti, to je avtomobilske ceste Zagreb-Beograd. Vsa zemeljska dela na tem odseku, ki je dolg 4,62 km, so izvršili prostovoljni delavci, člani organizacij Ljudske fronte, in sicer v 5 mesecih. V tem času je 634.157 prostovoljnih delavcev z delom pri gradnji ceste delo skupnosti nad 2 milijona delovnih ur. Tako so frontovci prihranili državi s svojim delom 35 milijonov dinarjev. Če bi hoteli isti delovni uspeh doseči s strokovno delovno silo, bi morali delati na cesti vsak dan 2500 do 3000 delavcev.

Naši izseljenci v Avstraliji in Novi Zelandiji se pripravljajo na vrnitev v domovino

Beograd, 25. avg. V Avstraliji na Novi Zelandiji in v drugih državah je razvito med našimi izseljenci močno gibanje za vrnitev v domovino. Naši izseljenci, ki so organizirani v strokovne delovne skupine, in razpolagajo s sodobnimi stroji in orodjem, čakajo v Avstraliji in na Novi Zelandiji nestrpno na vrnitev v Jugoslavijo, da bi pomagali pri graditvi lepše bodočnosti. Poprej je oviralo njihovo vrnitev pomanjkanje prevoznih sredstev. Z okrepitvijo naše trgovinske mornarice z ladijama »Radnik« in »Partizanka« je končno omogočena vrnitev izseljencev tudi iz najbolj oddaljenih krajev. Tako bo »Partizanka« krenila na svoje prvo potovanje po izseljencah v Fremantle (zapada Avstralija), kjer so zelo močna izseljenška naselja, medtem ko bo »Radnik« po prevozu tretje skupine izseljencev iz Kanade krenil v Sydney in Auckland. Prihod prvih skupin izseljencev iz Avstralije in Nove Zelandije pričakujejo konec tega in v začetku prihodnjega leta, ker bo »Partizanka« s 1000 izseljenci prispela v Split decembra »Radnik« s 500 izseljenci pa v prvi polovici februarja prihodnje leto.

Razpravljanje o indonezijskem vprašanju končano

Dne 26. avgusta je Varnostni svet končal predhodno razpravljanje o indonezijskem vprašanju. Odklonjen je bil predlog belgijskega delegata, da naj bi se Varnostni svet obrnil na mednarodno sodišče pravice z vprašanjem, ali je Varnostni svet pristojen razpravljati o indonezijskem vprašanju. Za predlog so glasovale ZDA, Velika Britanija, Francija in Belgija. Poljska je glasovala proti, Sovjetska zveza, Avstralija, Sirija, Brazilija in Kolumbija pa niso glasovale. Na ta način se je Varnostni svet vrnil poizkusu kolonialnih držav, da bi omejile njegovo pravico. Z 10 glasovi je Varnostni svet odobrila poljsko resolucijo, ki poziva Nizozemsko in Indonezijsko republiko, da se morata točno držati odredbe Varnostnega sveta z dne 1. avgusta o ustavitvi vojaških operacij. Indonezijski predstavnik Sarir je sporočil, da bo Indonezijska republika izpolnila vse sklepe Varnostnega sveta. Nizozemski predstavnik pa je izjavil, da njegova vlada pozorno spremlja amerišani pridrži pravico

Washington, 27. avg. (AP) Ameriški državni funkcionarji poudarjajo, da bodo ZDA vztrajale pri tem, da se čimprej razveljavi britanski sklep o prepovedi zamenjavanja funta v dolarje. Britanski sklep je zmešan skrbno izdelane ameriške načrte za razširitev njihove trgovine. Američani pričakujejo namreč, da bo ameriška trgovina padla, ker bodo tudi druge države na svetu, v katerih vlada pomanjkanje dolarjev, prav gotovo prešle k politiki sklepanja medsebojnih trgovinskih sporazumov, ne upoštevajoč pri tem ZDA.

London, 27. avg. (Reuter) »Daily Express« piše danes, da namerava britanska vlada obnoviti trgovinska pogajanja s Sovjetsko zvezo in da je minister za trgovino Stafford Cripps že nasvetoval proizvajalcem, naj pripravijo rezerve blaga za Sovjetsko zvezo. Minister za prekomorsko trgovino Harold Wilson, ki vodi pogajanja s Sovjetsko zvezo, je izjavil, da je bil njegov položaj v Moskvi oslabilen, ker ni mogel jamčiti za izvedbo britanskih dobav Sovjetski zvezi. Ustvaritve rezervy bi ojačile položaj Velike Britanije v obnovljenih pogajanjih.

Tretja obletnica vstaje na Slovaškem

Danes praznuje slovaški narod tretjo obletnico množične vstaje, ki je bila prvi korak v novo zgodovinsko obdobje svobodne in demokratične Slovaške. Podtalna borba proti osvobodnemu fašističnemu režimu dr. Tisa je narasla je od dneva, ko je prišel na oblast posebno pa je oživela v času, ko je slavna Rdeča armada v Stalingradu stopila na pot zmaga. Politične podtalne skupine z različnimi ideološkimi odtenki, toda vse z istim ciljem — strmoglaviti germanofilske fašistične režim — so poživile svojo delavnost. Po podpisu sovjetsko-čehoslovaške pogodbe o prijateljstvu, medsebojni pomoči in povojnem sodelovanju, je bil ob koncu leta 1943. osnovan Slovaški narodni svet, ki je združil vse politične skupine in jih v enotnem političnem programu povelj v osvobodilno borbo. Osnovna točka programa narodnega sveta so bile: vzpostavitev nove čehoslovaške republike na načelu enakopravnosti obeh narodov, najtesnejše sodelovanje z vsemi slovaškimi narodi, zlasti s Sovjetsko zvezo, in vzpostavitev resnično demokratičnega reda.

Dne 17. julija 1944. se je Slovaški narodni svet sestal na posvetovanju, na katerem se je skupno z vojaškimi organizatorji odpora posvetoval o strmoglavitvi Tisove vlade in o oboroženemu uporu proti Nemcem, ki so hoteli zasedi Slovaško. Svet je soglasno sklenil, v najkrajšem času dokončati priprave za oboroženi odpor in odpustiti delegacijo, ki bi seznanila vlado Sovjetske zveze o pripravah za vstajo in se dogovorila za vojaško sodelovanje.

25. avgusta 1944. je slovaški Vojni komitej pod vodstvom Slovaškega narodnega sveta preglašil splošno vstajo. 29. avgusta 1944 se je dvignil slovaški narod in začel borbo za novo demokratično Čehoslovaško. I. čehoslovaška armada je skupno s partizanskimi enotami osvobodila večji del srednje Slovaške ter dele zapadne in vzhodne Slovaške. Slovaški narodni svet je proglasil novo demokratično Čehoslovaško in prevzel zakonodajno in izvrstno oblast s sedežem v Banjski Bistrici.

Nemški osvajalci in njihovi kvizlinški pomagači so hoteli zadušiti vstajo in so zato začeli skupno protiovzmetno. I. čehoslovaška armada in partizanske enote so zadržale številne nemške čete, okrog 7 motoriziranih divizij, ki so jih Nemci morali pogrešati na drugih frontah. Slovaška vstaja je pospešila kapitulacijo Madžarske in povzročala Nemcem velike neprijetnosti, ker so enote čehoslovaške armade in partizanski oddelki kontrolirali vse prometno omrežje Slovaške tudi potem, ko se je morala prva čehoslovaška armada umakniti v gore.

Slovaško ljudstvo je s to množično vstajo jasno in odločno pokazalo svojo visoko politično zavest, ki si jo je pridobila v stoletni borbi proti germaniskim osvajalcem in njihovim domačim podrepanikom. Mali narod se je dobro zavedal, da se bori za svobodo in za novo pot napredka in skupni državi z bratskimi Čehi. Novo bratstvo, ki se je okrepilo ravno v borbah slovaške vstaje, v kateri so sodelovali tudi Čehi, je ustvarilo trdne temelje za najtesnejše sodelovanje in sožitje obeh narodov v skupni državi.

Ljudska fronta, ki je združila vse demokratične stranke v Čehoslovaški v novi republiki, kjer živi ova naša naroda popolnoma enakopravno, čuva in še dalje razvija vse pridobitve oborožene borbe ter vodi ljudske množice po poti, ki jo je začrtala slovaška vstaja. Borba za uresničitev dvehletnega gospodarskega plana in borba proti vsem ostankom fašističnih elementov, ki skušajo ovirati napredek in mirno sožitje čehskega ter slovaškega naroda, bo odstranila vse, kar je čestje metilo razvoj nove demokratične države.

Poslanik Iveković pri De Gasperiju

Rim, 27. avg. (AFP). Ministrski predsednik De Gasperi je sprejel da vi pooblaščenega ministra Jugoslavije v Italiji Mladena Ivekovića.

Po slovaškem svetu

Iz dni slovaške narodne vstaje

Dne 4. avgusta 1944 je odletela iz Slovaške v Sovjetsko zvezo tajna delegacija Slovaškega narodnega sveta, ki naj bi seznanila sovjetsko vlado o vojaških pripravah za vstajo. Med potjo se je letalo ustavilo v štatu IV. ukrajinske fronte, kjer je delegacija podala dragocene informacije o razvrstitvi nemške in madžarske vojske v vzhodni Slovaški ter Zakarpatski Ukrajini, nakar je nadaljevala pot v Moskvo.

O dogodkih na Slovaškem po odhodu delegacije piše major Vil Zingor naslednje:

»Nemška armada se je koncentrirala okoli mej Slovaške z namenom, da jo zasede in onemogoči že pripravljeno slovaško vstajo.

Naša skupina neprestano raste. Prihajajo francoski ujetniki iz Madžarske, v skupinah se nam pridružujejo dezertirji slovaške vojske. Podpolkovnik Beličko formira odred »Suvorov«. Nadporočnik Ritnošik pripelje tovorni avtomobil, poln orožja.

23. avgusta napademo v soteski Strečno 5 avtomobilov z Nemci. Naslednjega dne ustavimo skupino nemških poljskih žandarjev v hotelu »Slavija« v Rutkih. Istega dne napademo na postaji Turčanski Svaty Martin vojaško misijo generala Otte in jo zajamemo z 11 višjimi nemškimi oficirji vred. Onemogočimo promet skozi tunel pri Strečnjanih in

Vsa ameriška celina naj bi postala gospodarska kolonija ZDA

General Galaktionov o vseameriški konferenci v Petropolisu v Braziliji

Moskva, 27. avg. (Tass) Znani sovjetski vojaški publicist Galaktionov komentira v »Novoje Vremja« potek vseameriške konference v Petropolisu v Braziliji in piše:

»Načrt o obrambi zapadne poloble, o katerem so razpravljali na konferenci, ni nič drugega kot pripravljali korak za izvedbo ukrepov, ki so jih določile Združene države Amerike za poenotenje oboroževanja in vezbanja armad držav Latinske Amerike.

Združene države Amerike vztrajno nasprotujejo proučevanju vprašanja o gospodarski pomoči državam Latinske Amerike, ki so ga sprožile delegacije teh držav.

Ameriški načrt o tako imenovani obrambi zapadne poloble pomeni v svojem bistvu pretvoritev vse celine v velikansko kolonijo Združenih držav Amerike. Podreajoč svojemu nadzorstvu oborožene sile držav zapadne poloble, odpirajo Združene države Amerike sebi pot popolnega gospodarskega in političnega nadzorstva nad temi državami.

Velikanska naravna bogastva držav

Phillips Elliot o popolni svobodi verskega udejstvovanja v Jugoslaviji

New York, 27. avg. (Tanjug) »New York Times« je objavil v svoji današnji izdaji z naslovom »Cerkve v Jugoslaviji« in z naslovom »Član delegacije potrjuje obstoj temeljne svobode« pismo Philippsa Elliota, enega izmed članov skupine ameriških duhovnikov, ki so se nedavno vrnili s svojega obiska v Jugoslaviji. Elliot pravi v pismu med drugim:

»Za nobenega opazovalca ne more biti dvoma o dejstvu, da je v Jugoslaviji svoboda verskega izražanja in izvajanja verskih obredov. Cerkveno življenje v Jugoslaviji poteka nemoteno.

Med našim bivanjem v Jugoslaviji smo obiskali veliko število cerkev, kjer so bila ob prisotnosti velikega števila vernikov bogoslužja. Kržiž obcestah in kapele, naši razgovori z dekani teoloških fakultet — katoliške in pravoslavne v Zagrebu, dobrodošlice pravoslavnih duhovnikov v Beogradu, rimskokatoliških v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu, kakor tudi muslimanski voditelji v Sarajevu, položaj, ki ga imajo verski prvaki v javnem življenju države — vse to nas je prepričalo, da je daleč od tega, da se vera v Jugoslaviji preganja in ovira pri nje-

Strahotno izkoriščanje mladine v kolonialnih in polkolonialnih državah

Praga, 26. avg. (Tanjug). Na včerajšnjem plenarnem zasedanju sveta Svetovne federacije demokratične mladine je bilo prečitano poročilo o delu in rezultatih komisije Svetovne federacije demokratične mladine, ki je obiskala Indijo, Birmo, Malajo in Indonezijo.

Ko je dal splošna obvestila o teh državah in opozoril, da je francoska vlada odklonila komisiji potne liste za Vietnam, je poročevalec Jean Lotissier razložil težke življenjske pogoje mladine v teh državah. Med drugim je dejal, da zaslužio obalni delavci v Kalkuti, ki se smatrajo za najboljše delavce, mesečno 26 rupij, 24 rupij pa prejemajo kot draginski dodatki, medtem ko samo krožnik riža velja dve rupiji. Na Malajskem in v Singapuru je večina delavcev mladincev, ki delajo za 1,45 do 1,85 malajskih dolarjev, medtem ko stane 1 obrok 2 do 3 malajske dolarje.

Ugotovil sem, je nadaljeval Lotissier, da delavci v podjetjih sploh niso zavarovani za primer bolezni. Na Malajskem sem obiskal nekatera podjetja kavčuka. Sistem zavarovanja za primer nezgode pri delu določa smešno odškodnino. Za odtrgan prst na roki n. pr. dobi delavec 38 malajskih dolarjev, za roko 100 malajskih dolarjev itd. Takoj po prihodu v Karachi sem opazil, da žive mnogi ljudje na cestah, spe na pločnikih in kuhajo na prostem.

ameriške celine zanimajo ameriške ekspanzioniste in militariste v mnogo večjem obsegu kot pa njihove oborožene sile. Izključitev drugih neameriških držav pri pošiljanju orožja, ki ga določa načrt o poenotenju, ima za končni cilj njihovo odstranitev z ameriških tržišč.

Združene države Amerike skušajo pridobiti države Latinske Amerike za politiko, ki je naperjena rušenju miru in Združenim narodom.

Da bi pozornost narodov Latinske Amerike odvrgli od pravega bistva načrta poenotenja, uporabljajo protivojske trike, ki so enaki pri vseh reakcionarnih in vojnih hujskačih. Vendar ta način očitno ne dosega cilja. Če se lokalni slugi, ki računajo na bogato napačino Wall Streeta, z vsemi silami trudijo, da bi preprečili dopisnikom Tassa dostop na panamsko konferenco, potem so za to posebni razlogi.

Sovjetska zveza je sicer daleč, vendar pa so narodom Latinske Amerike blizu in razumljive ideje miru, obrambe svobode, neodvisnosti in narodne suverenosti majhnih držav.

Načrt o poenotenju orožja ameriških držav in Marshallov načrt za obnovo Evrope sta dve strani iste kolajne. Oba načrta sta naperjena proti narodni suverenosti majhnih držav. Voditelji ameriške ekspanzionistične politike in navdihovalci načrta o poenotenju se ne boje govorov nradnih oseb, ki zastopajo države Južne Amerike na konferenci v Rio de Janeiro, pač pa se boje ljudstva, kajti s persom ni mogoče zbrisati mej narodnih držav. Narodi Južne Amerike, ki ljubijo svobodo, postanejo lahko kamen spotike na poti ekspanzionističnih načrtov Združenih držav Amerike.

Rio de Janeiro, 27. avg. (Tass) Na vseameriški konferenci nadaljuje komisija s svojim delom. Podkomisija za definicijo pojma napada je izdala resolucijo, da se mora »napad kakršne koli države na kakšno ameriško državo smatrati tudi kot napad na ostale ameriške države«. Sklenili so tudi, da se mora »za oboroženi napad smatrati vsaka vojaška akcija katere koli države proti kakšni ameriški državi v območju varnostne cone, ki more zagotoviti materialno zaščito zapadne poloble.

naravna bogastva njihovih držav srečo. Nam so prinesla samo nesrečo.

Predstavnik Sovjetske zveze v komisiji za jugovzhodno Azijo Olga Čuhotkina je dejala med drugim: Zame je bilo še težje biti priča trpljenja in narodnega zatiranja narodov teh držav, ker sem že od nežne mladosti navajena gledati povsem drugačno sliko. Vi veste, da živi v Sovjetski zvezi mnogo narodov in da imajo vsi pravico govoriti o materinski in razvijati svojo narodno kulturo. V provinci Assam sem se razgovarjala s soprogo angleškega prefekta in jo vprašala, zakaj v Indiji toliko ljudi umre zaradi lakote in revščine. Odgovorila mi je činično: »Ker je preveč Indijcev, ki jih država ne more prehraniti in ker imajo preveč otrok.« Priznati moram, da me je ta angleška gospa spomnila na rasno teorijo, ki so jo učili nemški fašisti. Njene činične besede jasno izražajo kolonialno teorijo imperalizma.

Kratke vesti

V Benetkah je bil odprt osmi mednarodni filmski festival. Na festivalu sodeluje 17 držav.

Na newyorški borzi je že šesti den po vrsti tendenca nesigurna. Padle so akcije industrije jekla, gumi, avtomobilov, železniških in komunalnih potrebščin. Padec akcijskega indeksa pripisujejo slabim izgledom glede izvoza, kakor tudi živčnosti v zvezi s položajem v Grčiji.

Predsednik Poljske republike Boleslav Bierut je sprejel v sredo bolgarsko mladinsko odlogo brigado, ki sodeluje pri čiščenju Varšave. Bolgarski mladinci so podarili ob tej priložnosti predsedniku Bierutu sliko predsednika bolgarske vlade Georgija Dimitrova.

Zmanjšanje obroka kruha v Franciji. Ministrski svet je sklenil v najkrajšem času zmanjšati dnevni obrok kruha od 250 na 200 gramov.

Vojaška uprava ameriške okupacijske cone v Nemčiji je prepovedala izhajanje vseh levčarsko usmerjenih listov.

Državno tožilstvo v Koburgu (ameriška cona) je odredilo aretacijo prvega predsednika sodišča za denacificacijo Reichelta, ker so zbrali o njem dokaze, da je napravil številna zločinska dejanja.

V New Yorku je bil zaradi šestdnevne stavke pristaniških delavcev ves pristaniški promet prekinjen. Več velikih prekoceznanskih ladij, med njimi tudi luksuzna ladja »Amerika«, ni moglo zapustiti pristanišča.

2682 rudarjev je odpuštil odbor za premož v severni Angliji, ker so 16 dni stavkali v protest proti povečanju delovnih norm.

V Teheranu je pričelo stavkati 10 tisoč zidarskih delavcev zaradi majhnih mezd. Zveza delavskih sindikatov je sporočila, da bo prišlo do splošne stavke v vseh teheranskih tovarnah, če ne bodo ugodili zidarskim zahtevam.

Kdo je odgovoren za incident v Lanišću?

Reka, 28. avg. Zločin, ki se je zgodil 24. avgusta v Lanišću v Istri o priliki birme, je razburil vse prebivalstvo tem bolj, ker se je ponovno izkazalo, da gre tudi v tem primeru za izvalno ravnanje višjega katoliškega klera v Trstu, zbranega okrog fašističnega škofa Santina. Duhovnik Ukmar, ki je prišel birmovat v Lanišće kot zastopnik tržaškega škofa Santina, je s svojimi izjavami izvalil ogorčenje ljudstva. Tako je med drugim izjavil, da mladinci, ki so sodelovali na mladinski progi, niso vredni, da bi prešli birmo. Drugi duhovnik iz njegovega spremstva, ki je prisostvoval obredu, pa je dodal, da ne morejo biti botri tisti, ki so se borili v vrstah Jugoslovanske armade. Ko je začelo prebivalstvo izražati svoje nezadovoljstvo in svoje ogorčenje, je bilo od skupine ljudi, ki so bili očitno v ta namen že pripravljani v cerkvenem stolpu, napadeno s kamenjem. Tako je prišlo do omerodov, ki so končali z ubojem duhovnika Belušiča.

»Primorski dnevnik« objavlja v zvezi s tem članek, v katerem med drugim ugotavlja: Zaradi politične preteklosti škofa Santina je za birmovanje v cono B dobil pooblastilo msgr. Ukmar. V celi vrsti istrskih vasi so

Akcija pravoslavne duhovščine v Bosanski krajini za ozdravljenje razmer v srbski pravoslavni cerkvi

Banja Luka, 27. avg. Srbski pravoslavni duhovniki Bosanske krajine so na svojem prvem sestanku po osvoboditvi dne 14. avgusta t. l. v Banjaluki, potem ko so proučili položaj, v katerem je srbska pravoslavna cerkev sploh, a v Bosanski krajini posebej, sprejeli naslednje sklepe:

1. Zbrani duhovniki smatrajo, da stanje, ki izvira iz narodno-osvobodilne borbe, nudi široko polje dela srbski pravoslavni cerkvi pri ustvarjanju njenih evanjskih in tradicionalnih svetovskih idealov.

2. Da bi se usposobila srbska pravoslavna cerkev za to evanjsko in svetovsko delavnost, je potrebno zvednosti in usmeriti v istem pravcu vse sile cerkve: episkopata, duhovščine in ljudstva.

3. Svoje delež pri akciji aktiviziranja srbske pravoslavne cerkve naj prične duhovščina s tem, da se najprej sama zedini in organizira.

4. Hkrati zbrani duhovniki pozivajo in prosijo vse brate duhovnike ki so opustili dolžnost, da se vrnejo v svoje parohije.

5. Zbrani duhovniki ne želijo ničesar drugega kot polno aktivnost srbske pravoslavne cerkve in prosijo poovečane arhierije, da razumejo samo v tem smislu to akcijo in da se blagonaklonjeno postavijo na njeno čelo.

6. Aktivnost srbske pravoslavne cerkve naj se čimprej vskladi z napori naših narodov in ljudskih oblasti pri obnovi in graditvi države, pri pridiganju o bratstvu ljubezni in enotnosti

V Celovcu zaprti vojni zločinec Pachnigg pobegnili

Celovec, 27. avg. Direktor javne varnosti za Korosko, bivši nacistični polkovnik Stossier, je objavil uradno poročilo, da je iz bolnišnice v Celovcu pobegnil znani nacist in bivši nacistični Kreisleiter v Celovcu Karel Pachnigg. Poročilo pa ne navaja, zakaj je bil zaprt Pachnigg v bolnišnici in na kakšen način mu je uspelo pobegniti. Pachnigg, ki je zavzemal visok položaj v nacistični stranki, kakor tudi drugim nacistom, ki so bili z njim v celovski bolnišnici, je bilo dovoljeno sprejemati obiske in vzdrževati stike z družinami in stariimi nacističnimi prijatelji.

Koroska demokratična javnost, predvsem pa koroski Slovenci so že v neštevitih resolucijah, spomenicah in vloženih opozarjalih pristojne oblasti na nezadržne razmere v celovškem zaporu, ki je prav za prav postal zatočišče za nacistične zločince in v katerih veljajo predpisi samo za zaprte antišafiste, toda poljskega in sodna oblastva doslej niso ničesar ukrenila da bi se te razmere odpravile.

Pachniggov beg zopet jasno kaže, kako se na Koroskem izvaja denacificacija. Nedavno je bil izpuščen na svobodo najozbiljši sodelavec vojnega zločince Rainerja in njegov namestnik, vodja SS-čet na Koroskem Namesnigg.

se izvršili obredi v redu brez vsakršnih incidentov. To pa ni bilo v račun vsem tistim, ki jim ni všeč, da je v cono B red. Zaradi tega je bilo treba ustvariti potrebno napetost, iz katere bi mogel iziti zaželen, takorekoč zaželevan incident, ki je seveda takoj našel svoje mesto v splošni strategiji reakcionarnega tiska. Do incidenta je prišlo zaradi tega, ker so po političnem merilu hoteli izključiti od birmo vse one, ki so v času borbe in po osvoboditvi dajali vzgled zavednosti in delavnosti vsemu prebivalstvu. Ze prejšnje dni so v ta namen razširjali grožnje in nemernoma razburjali vernike. »Primorski dnevnik« nato ugotavlja: 1. Msgr. Ukmar je pred prihodom v Lanišće delil svečo birmo po Istri brez vsakršnih incidentov. 2. Zločin v Lanišću je neposredna posledica nasilja nad skupino vernikov s tem, da se jim je hotelo preprečiti poddelitev sv. birmo. 3. Zločinska reakcija prizadetih vernikov kaže, da je pri organizaciji nasilja po vsej verjetnosti prizadet tudi krajevni župnik, ker je njihova jeza veljala predvsem njemu. 4. Zločin v Lanišću pričča, do kakšnih posledic lahko dovede izrabljanje vere in politične namene in dokazuje odgovornost tistih, ki se iz politične zagrozenosti in zaslepljenosti poslužujejo takih metod.

Izvolitev reis-el-uleme

Sarajevo, 27. avg. Na prvem zasedanju vakuškega saborja v Sarajevu so izvolili za reis-el-ulemo, vrhovnega verskega poglavarja mohamedanske verske skupine na področju FLRJ, Ibrahima Pejića iz Mostarja, za namestnika pa Murata Šeheradžića, člana verske komisije pri vladi Ljudske republike Srbije in ljudskega poslanca pa Prijepolje. Za člane sveta reis-el-uleme so izvolili Palasko Džuvdeta, sodnika okrožnega sodišča v Prizrenu, Numana Vejčila, inspektorja pri vladi Ljudske republike Makedonije in Haseana Šlahovića, imama v pokoluji iz Starega Bara (Crna gora).

Med diskusijo je Murat Šeheradžić izrazil spoštovanje in zahvalo voditelju narodov FLRJ maršalu Titu. Nato je pozval sabor, naj podpre akcijo muslimank za odpravo feredže in zara.

Izvolili so tudi predsedništvo vakuškega saborja pod vodstvom Najma Čevana, profesorja iz Banjaluke. Sabor je tudi izglasoval ustavo mohamedanske verske skupine na področju FLRJ Jugoslavije.

Parnik »Split« obnovljen

Reka, 27. avg. Iz ladjedelnice »S. maj« na Reki je 26. t. m. odplul na prvo poskusno vožnjo po Kvarnerju obnovljeni parnik »Split«, lasti jugoslovanske linijske plojbe. Ladja je bila obnovljena in izročena prometu v 108 delovnih dneh. Parnik »Split« je dobil popolnoma nov izgled ter spada med naše najlepše ladje. Vsi stroji na ladji so bili demontirani in obnovljeni. Zamenjana je električna instalacija in izvedena izolacija košolov ter parnih cev. Napravljeno je 40 novih kabin za posadko z eno ali dvema posteljama. Na ladji so tudi kopalice in prhe s hladno in toplo vodo, ambulanta, čitalnica itd. »Split« bo kmalu odplul v ladjedelnico zaradi barvanja podvodnega dela, nato pa bo odplul na prvo potovanje v Argentino.

Prometni zvez za umik armad iz Podkarpatske Ukrajine in Madžarske.

Vojaški položaj se poslabša zaradi tega, ker nimamo rezerv, da bi zamenjali iztrpane enice v prvih linijah. Položaj olajša prihod čehoslovaškega letalskega polka, ki takoj pri prvem napadu uniči skoraj toliko sovražnih letal, kolikor jih ima sam. Naš položaj je vedno težji. Previduje priprave, da se bomo morali umakniti v gore in začeti partizanski način boja. General Golian razpoređi težišče obrambe tako, da je njeno središče v Donovaljih. Pričakujemo pomoči. Če ne bo prišla pravočasno, mora brigada zadrževati Nemce toliko časa, da se I. čehoslovaška armada umakne v gore.

Predno Nemci zasedejo letališče Zolna, se čehoslovaški letalski polk umakne nazaj v Sovjetsko zvezo, tako da letalsko delovanje Nemcev močno ograja umik naših edinic. Vojaške enice so zelo iztrpane in niso zmogne zavzeti določenih postojank v gorah, niti ne morejo vzeti s seboj dovolj hrane, orožja in streliva.

V gorah nastajajo partizanske skupine, ki stalno preprečujejo, da Nemci ne morejo uporabljati prometne mreže Slovaške. To stanje traja do prihoda česke armade, ki v goratem prostoru Slovaške posvodi vzpostavila stike s partizanskimi skupinami. Tudi oni deli čehoslovaške armade, ki po ilegalni poti prihajajo na ozemlje Slovaške, s svojo borbenostjo povzročajo, da so tla Slovaške prevroča za nemško armado.

stike s štabom maršala Konjeva, toda odletel je tja z vsem slovaškim letalstvom ter pustil zbor povečanja. Medtem vderejo Nemci s severa in z juga v postojanko zbora in za-

»Železni kapitane« major J. Stanek v razgovoru s vodji partizanskih edinic

Pred začetkom dela naše največje livarne

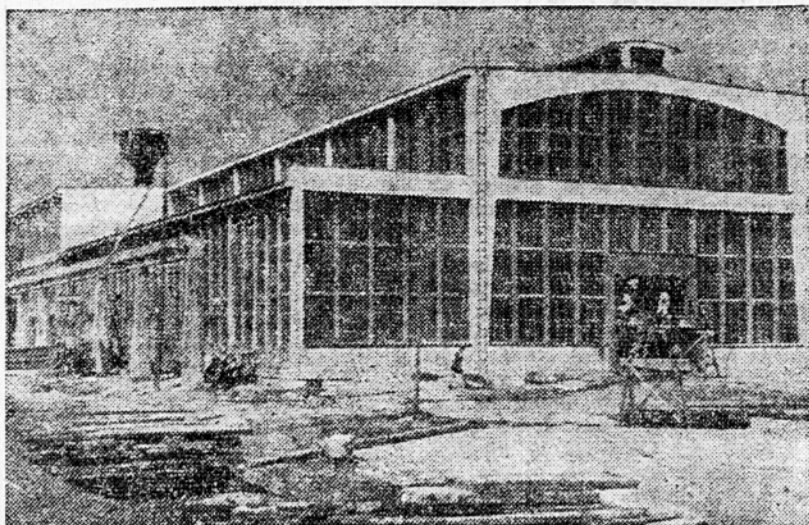
TOVARNA „LITOSTROJ“ BO NAŠ VZORNI INDUSTRIJSKI OBRAT

Dve uri razgovora z glavnim projektantom univ. prof. inž. Edom Mihevcem

Ljubljana, 27. avgusta. Ni skoraj večjega kraja, trga, industrijskega središča in mesta v Sloveniji, kjer bi letos ne gradili večje industrijske ali stanovanjske stavbe. Skoraj bi mogli trditi, da čim večji je kraj, tem več ima takih stavbiš. Petletni plan je razgibal gradbeno delavnost v Sloveniji tako, da take se ne pomnimo.

Vsaka teh novih stavb je po svoje važna za izpolnitev celotne velike naloge, ki se imenuje petletni plan. Po velikosti in po važnosti bodoče funkcije v našem gospodarstvu pa prekašajo tri stavbišča vsa druga. To so tovarna strojev »Litostroj« v Ljubljani, elektrarna »Mariborski otok« v Mariboru in tovarna aluminija v Strnišču pri Ptujcu. To so zgradbe in naprave kakršnih doslej nismo imeli. Ni jih bilo niti v Jugoslaviji, niti na Balkanu. Z njimi se lahko pokažemo kjerkoli v Evropi, ne da bi nas moralo biti sram.

To so dejstva, ki nas morajo navdajati s ponosom. To so dela naših rok, naših ljudi, to so uspehi naporov vsega našega delovnega ljudstva. Te stavbe in naprave, ki so izrednega pomena za ves naš gospodarski napredek in naše blagostanje, pa so razen tega last nas vseh, so naša socialistična lastnina, ki ne bo bogatila posameznikov, temveč koristila skupnosti. Te stavbe so veliki dokazi, kaj zmore svobodno ljudstvo, kadar se zaveda, da dela zase, in ima popolno zaupanje v svoje vodstvo.

Nova livarna, ki bo začela obratovati s 1. septembrom

ta velika dvorana pravčasno pripravljena za ponedeljsko slovesnost. Mogočen je vtis, ki ga napravi velika stavba po svoji prostornosti, svetlosti in čistosti. V dolžino meri 178 m, površina ploskve, nad katero je zgrajena, pa meri skoraj 1 ha.

»A to niti ne bo največja stavba,« nam pove inž. Mihevc. »Montirnica, ki bo tudi letos že pod streho bo še večja in višja. Ves pokrit prostor vseh zgradb »Litostroja« bo tako velik, kakor če bi pokrili 10 Kongresnih trgov v Ljubljani. Ves prostor, na katerem bo stal »Litostroj« meri 1 kv. km, to je 100 ha. Obsegal bo 4 skupine stavb: stanovanjske hiše, tovarniška poslopja, industrijsko šolo z internatom in drugimi poslopji ter sindikalni dom, ki bo prav tako štel več zgradb.

Na tem prostoru in okoli njega bo nastalo novo mesto, v katerem se bo gibalo, delalo in živelo nad 10.000 ljudi. Mimo tovarne bo zgrajena široka moderna cesta čez železniško progo, ki bo poglobljena, tako da cestni in železniški promet ne bosta ovirala drug drugega. Ta cesta bo vodila do Save, kjer bo veliko fizikolno središče Ljubljane.

Danes gradijo šele tretjino stavb, ki jih bo obsegal »Litostroj«

Tovarna ima že svoj industrijski tir, brez katerega bi gradnja ne mogla tako naglo napredovati, kakor napreduje. Po njem pripeljejo na gradbeni prostor mesečno do 1000 vagonov gradbenega materiala (železa, cementa, peska in opeke). Ko bo tovarna popolnoma dograjena, bo treba v njeni bližini tudi posebno potniško postajo, ker računajo, da se bo najmanj 1500 delavk in delavcev vozilo dnevno na delo iz oddaljenih bivališč.

»Danes gradimo šele približno tretjino stavb, ki jih bo obsegal »Litostroj«, ko bo popolnoma dograjen. Od tovarniških stavb bosta letos popolnoma dokončani livarna in mizarina, pod streho pa bomo spravili težko, srednjo in lahko obdelovalnico, čistilnico in brusilnico ter 3 stanovanjske hiše. Prihodnja leta bomo še dogradili aerohidrostrojni inštitut, industrijsko šolo z delavnicami, vajeniški dom, tovarno kročilnih ležajev orodjarno, pločevinarno, livarno jekla, skladišča, kovačnico in upravno poslopje.

Jasno je, da je mogoče zmagati vse to veliko delo le z natančnim načrtnim delom in s popolno delovno disciplino pri izvajanju načrtov. A ni šala še tak posamezni gradbeni načrt izdelati. To je velika odgovornost. Inž. Mihevc pripoveduje:

»Največji problem za projektiranje »Litostroja« je bila organizacija potrebnega števila projektantov za posamezne sektorje. Za tako ogromno projektantsko delo je bilo treba zaposliti veliko število najboljših strokovnjakov, arhitektov, gradbenikov, strojnikov, elektrotehnikov in drugih strokovnjakov za najrazličnejše instalacije. Vsi ti inženirji in tehniki imajo specialne naloge, ki pa se morejo izvesti le v skladu s celotno zasnovano projekta. Le s pravilno povezavo vseh teh strokovnjakov lahko pridemo do uspehov, ki so uporabni za osnovni načrt in pozneje za podrobnosti načrtov.

Rešili smo to nalogo tako, da so se vsa težja vprašanja poedinih obratov razpravljala na posvetovanjih, ki so se jih udeleževali poleg strokovnjakov »Litostroja« tudi strokovnjaki ministrstva za industrijo skupno s tovarnim ministrom Leskoškom in po potrebi tudi strokovnjaki iz univerze in drugih kovinskih industrij. Tako smo prišli do najboljših rešitev in je znanje teh strokovnjakov preostalo vse težave pri projektiranju obratov.

Obratni plan temelj gradbenemu planu

»Preden pa smo sploh začeli projektirati zgradbe, smo morali imeti obratni plan. Nekoč je bilo tako, da so inženirji in zidarji zgradilo industrijsko stavbo in da je potem tovarnar v njej razpustil stroje, kakor mu je dopuščal prostor. Danes, ko gradi ljudstvo zase, pa z kapitalistični način gradnje ni več dopusten.

Obratni plan mora biti dobro izdelan. Vdilo nam je bilo, da bodo obratni stroški najmanjši pod istimi tehničnimi pogoji in v isti časovni enoti. To smo dosegli tako, da smo upoštevali amortizacijo, stavbeno vzdrževalne stroške, zavarovalnino proti požaru, stroške razsvetljave in kurjave, stroške za ventiliranje in odstranitev prahu itd. Pri projektiranju »Litostroja« smo na pravilni proces v tovarni polagali čim večjo pažnjo in smo se posvetovali s številnimi strokovnjaki iz drugih obratov. Proizvodnja bo tekla v nepretrgani črti po vsem obratu od skladišča surovin do ekspedita. Pri postavitvi strojev je

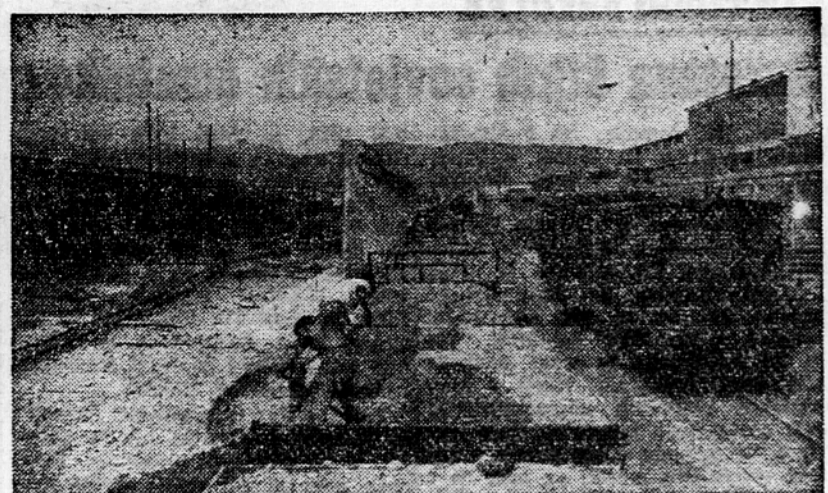
svojo kinodvorano, menzo, priključen pa mu bo celo poseben hotel. Ta hotel bo namenjen v prvi vrsti zunanjim obiskovalcem.

»Litostroj« bo matična tovarna, to se pravi, da se bodo v njej izdelovali in popravljali stroji tudi za druge tovarne. Imela bo velik konstrukcijski oddelek, v katerem bo zaposlenih mnogo konstruktorjev. Ti bodo sprejemali naročila zastopnikov drugih tovarn, se z njimi posvetovali in skupno delali. Da bodo lahko ves čas v neposrednem stiku, bo za te poslovne obiskovalce na razpolago omenjeni hotel.

Končno se izraža skrb za delavce tudi v gradnji stanovanjskih hiš v neposredni bližini tovarne. Tako delavec svojega prostega časa ne bo zapravil z dolgo potjo na delo in z dela, temveč ga bo lahko izkoristil za svojo kulturno izobrazbo, za fizikulturo in za svoje razvedrilo. Stanovanjska bodo vzorna in moderna. Imela bodo velike stanovalne prostore. Celo pritličje bo pokrit prostor za igranje otrok, za garaže, srambe koles in druge praktične potrebe uslužbenca in njegove družine.

V tej zvezi je treba poudariti, da so izgubili veljavo stari predsodki urbanistov, češ da tovarna ne spada v stanovanjski okraj. Tako je bilo nekoč, ko so bile tovarne izkoriščevalke delovnega ljudstva. Danes pa gradi tovarne ljudstvo, ki bo v njih tudi delalo. Zato hoče imeti zgradbe, ki bodo ustrezale vsem modernim zahtevam higiene, dela in estetike. Danes projektiramo industrijsko zgradbo v zelenih ploskvah z obdelanimi parki.

»Litostroj«, ki kljub svoji veličini ne bo tovarna težka industrija, ne bo imel odpadnih vod nič več, kakor kakera koli malo večja stanovanjska hiša v mestu. Saj in dima ne bo širil, ker bo imel električne kupolke (peč). Kar pa se izgleda tiče, bo »Litostroj« pravo vrtno mesto. Stanovanjske hiše bodo v parku, med tovarniškimi stavbami pa bo tudi 80 do 100 m parka. »Litostroj« bo eden najlepših delov mest.

Ob industrijskem tiru je dnevno veliko dela. Mesečno prispeje v tovarno po tem tiru 1000 vagonov raznega gradbenega materiala

liki vešal. To delo je izvirna rešitev našega statika inž. Smrekarja. To je prva konstrukcija te vrste v Evropi. Pri njej smo prihranili vse profilno železo in uporabljali za železobetonsko navadno betonsko železo. Prihranek železa je 50 odstotek, kar znaša za težko in srednjo obdelovalnico skupaj 5000 ton.

Pri nas praktično neznana konstrukcija, so tudi tako imenovane in že omenjene »lupinaste šede«, ki se uporabljajo pri gradnji strehe obdelovalnic. Ta lupinasta šedna konstrukcija, ki je 8 cm debela betonska plošča, se nosi sama na 12 m razpetine. Lupinasta oblika teh šedov daje najboljšo razpršno luč. Teoretični račun za to konstrukcijo je napravil univ. prof. inž. Kubelj, za prakso pa ga je izdelal na stavbišču inž. Smrekar.

Pri gradnji teh šedov prihranimo mnogo na opažu. Lupinasta streha obsega veliko površino. Izdelali pa smo samo del opaža iz pločevinastih remenatov in ga prenašamo ne samo po vsej strehi obdelovalnice, temveč ga bomo kasneje izkoristili tudi pri gradnji orodjarne in na drugih stavbah. Veliko zaslug pri sestavljanju tega opaža ima polir Berglez, ki se neumorno trudi in uspešno prizadeva doseči razne izboljšave.

Najvišja dvorana v »Litostroju« bo velika montirnica. Njena širina znaša 27,50 m, višina pa 22,75 m. Tu tečeta dva žerjavi eden vrh drugega, in sicer je druga žerjavna proga v višini 15 m. Smatramo jo lahko kot mostno konstrukcijo z obtežbo 40 ton. Če vzamemo, da je med stebri 12 m razpona, potem vidimo, kako težavno delo je bilo izračunavanje te konstrukcije v železobetonu.

Splošno smo na vseh zgradbah »Litostroja« dosegli zelo dobre rezultate napram normam ministrstva za gradnjo. Za kubični meter zidanega prostora industrijskih zgradb je norma 3,5 kg. Mi pa imamo pri mizarini 2,9 kg, pri popravilnici 2,4 kg, pri veliki montirnici 2,1 kg, pri šedah 1,8 kg. Te številke so dovolj zgovorne, če upoštevamo velike zahteve posameznih dvoran, ki so opremljene z najrazličnejšimi žerjavji.

Livarna mora že do konca leta viliti več, kakor vse naše livarne skupaj

Stopili smo po tovarni. V livarni so pravkar montirali 25 tonski žerjav, ki se bo pomikal po posebni žerjavni progi po vsej dvorani in bo prenašal v kupolki raztopljeno in v velike lonce nalico železo do oddelka ročne kaluparjenja, do strojev za strojno kaluparjenje in do velikih modelov, ki jih bodo izdelali v veliki jami. Livarna mora že do konca leta viliti več, kakor vse naše livarne skupaj. Delavci že pripravljajo kalupe, za katere uporabljajo posebne vrste peska, ki ga dovažajo z vlakom iz okolice Mengša in Celja.

Zunaj livarne je na industrijskem tiru stala vrsta vagonov, polnih gramozja, ki so ga delavci naglo razkaldali. Na južnem koncu livarne pa so vanjo vozili že omenjeni kaluparski pesek.

»To so delovni prostovoljci, ki nam zelo pomagajo. Danes je na delu »dodelke milice«. Včeraj nas je obiskal steklarski sindikat, ki se je lotil za stekljevanja severne strani livarne. Na odru je bil tak živčav, da jih je bilo veselje gledati, kako naglo jim je šlo delo izpod rok. Kakor čebele so marljivo delali.

Poleg že dograjenih stavb stoje še napol dograjene. Betonska okostja čakajo, da bodo vanje vložili stene in okna. Pri vseh konstrukcijah se strogo do zadnje podrobnosti izvaja montažni sistem, ki ima neprecenljive prednosti. Oken na primer ne bi mogli niti toliko izdelati, kolikor jih bomo dobili, če bi bila iz železa ali lesa. Ker pa so iz betona, pa so jih lahko izdelali v enem mesecu. Izdelal jih je celo nestrokovnjak, okno pa je pri vsem tem trajno in ga ni treba pleškati. Po prostorih med posameznimi stavbami je zloženih na desetine in

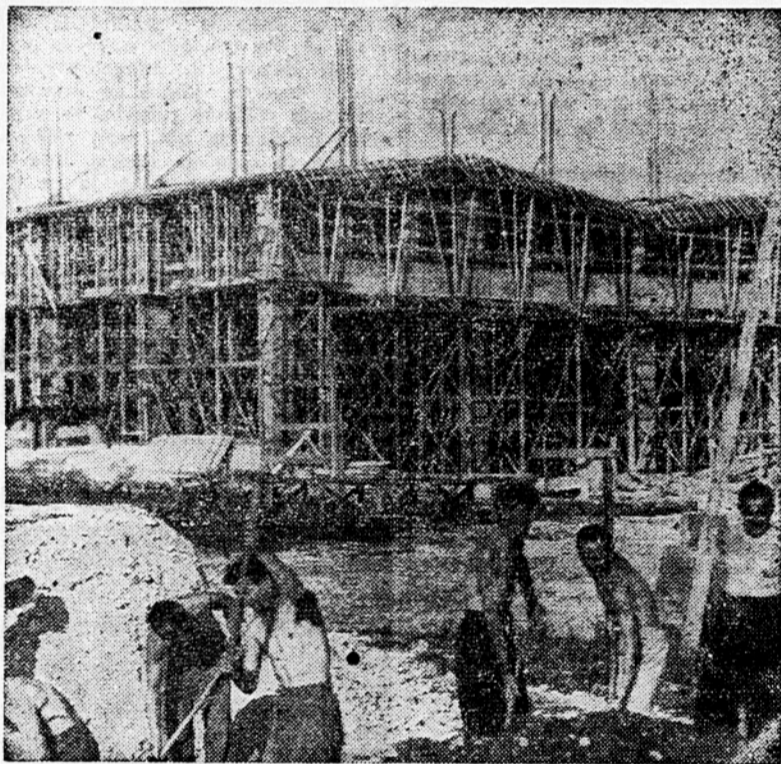
stotine takih betonskih okenskih okvirjev, ki jih bodo montirali, čim bodo posamezne zgradbe tako daleč dograjene.

Preko proge nas vodi pot v drugo stavbo, ki bo do 1. septembra izdelana. To je skladišče lesa, sušilnica lesa, strojno mizarstvo, modelno mizarstvo in skladišče modelov, ki ima poseben prostor za težje modele, tridimenzionalna stavba pa je določena za lažje modele. Tudi tu delavci dovršujejo zadnje naprave. V mizarini, kakor imenujejo vso to zgradbo s skupnim imenom, bo začasno nameščena obdelovalnica, dokler ne bodo dograjene stavbe, ki bodo trajno služile temu namenu.

Okoli skeleta obdelovalnice in montirnice, ki je ves podprt z gozdom drog in hlodov, se pomikajo trije veliki žerjavi. Neprenehoma stegujejo svoje dolge žičnate roke za tvorbi na tleh in jih prenašajo na stavbe. Žerjav je tako dragocena naprava, da ne sme stati niti sekundo. Biti mora popolnoma izkoriščen. Med livarno, čistilnico in obdelovalnico so večji prostori. Prenos izdelkov iz enega obrata v drugega bodo opravljala vozila na električni pogon. Za montirnico pa so razmeščeni železokrivci, tesarji in betonarji. V kratkem času so se njihove delavnice razvile v matematično industrijsko podjetje. Povsod vlada natančen red. Vsak predmet, ki ga potrebuješ, lahko takoj najdeš.

Pred dobrim letom je tam, kjer danes stojijo že prve velike zgradbe »Litostroja« še rasla pšenica. Danes pa se ta del pečnega Ljubljanskega polja naglo spreminja v veliko industrijsko četrt, okoli katere se bo v bodoče razvijala nova Ljubljana. »Litostroj« bo njeno središče, njeno srce, v katerem bo delavec izdeloval stroje za vso Jugoslavijo, za elektrarne in druge tovarne. Iz njega se bodo širila sredstva in orodja, ki bodo prinašala vsem jugoslovanskim narodom gospodarski napredek in z njim tudi boljše življenje.

G. 7.

Prostovoljci pri delu v »Litostroju«. V ozadju nova obdelovalnica.

»Katere gradbene naloge so bile najtežje?«

Inž. Mihevc se je na to naše laično vprašanje nasmehnil, saj je ves »Litostroj« za naše razmere ena sama gradbena novost. Kamor koli pogleda strokovnjak, ki je vajen zidati še po starem, povsod bo opazil kaj novega. Celo laik lahko ugotovi, da so nekatere konstrukcije »melec« in da kažejo veliko podjetnost naših gradbenih inženirjev, njihovo novatorstvo in iznajdljivost v reševanju še tako težavnih nalog.

»Naloge, ki jih stavijo razni obrati »Litostroja« na konstruktorje, so že od vsega začetka zahtevale veliko tehnične znanja in ogromno dela. Srednja in težka obdelovalnica imata na primer dve dvorani po 24 m širine. Vsaka je opremljena s štiri žerjavji. Ker nam ni bilo mogoče projektirati kompliciranih konzolnih žerjavov, smo morali vse 4 žerjave obesiti v sredino stropa brez podpor tako, da je skupna obtežba v eni točki 70 ton. Ta izvedba bi bila možna samo v železni konstrukciji. Poistavljeni smo bili pred izbiro: ali izberemo železno konstrukcijo in čakamo nedoločen čas na profile, ali pa izumimo novo konstrukcijo iz železobetona. Po temeljitih študijah se je posrečilo izumiti novo konstrukcijo v železobetonu v ob-

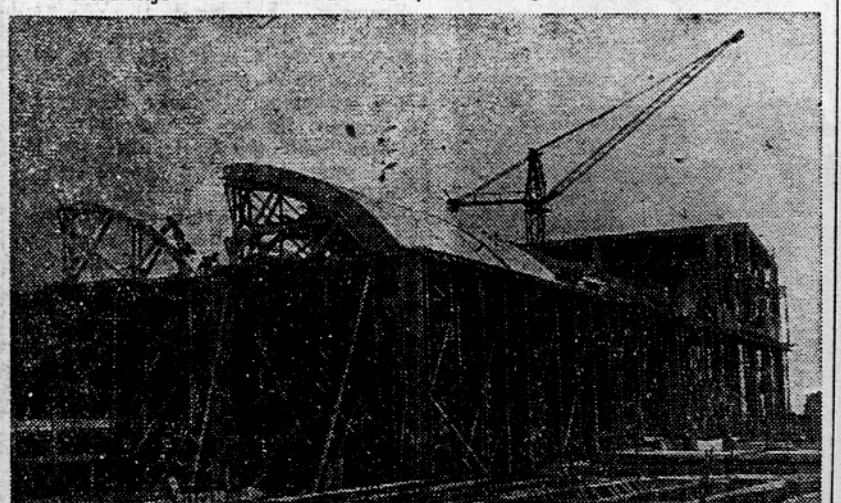
Skrb za delavca, ena najvažnejših nalog projektanta

»Nič manj važna naloga projektanta pa je danes skrb za delavca, ki bo v tej tovarni delal in ustvarjal. Tu je na primer važen problem razsvetljavanja. Delovni prostor mora biti tako razsvetljen, da dobimo najboljše delovne rezultate. To smo rešili pri nas tako, da imajo vse stavbe največje svetlobne odprtine na severni strani. Važna pridobitev so v tem pogledu tako imenovani »lupinasti šedi«, ki odbijajo in razpršijo svetlobo na stroje. Prav tako je važno preprečevanje prostorov. Delavec mora delati v čistem zraku in v čistem prostoru. Prezračevalne naprave bodo regulirale vlago in toploto zraka.

Med vsemi obrati »Litostroja« bo urejen park. Okna, ki jih bo imela tovarna na desettisoče, ne bodo zamazana z apnom, kakor je bilo to v starih tovarnah. Mi se ne bojimo nuditi delavcu lep razgled z njegovega delovnega prostora, ker vemo, da bo za stroji stal človek, ki se bo zavedal svojih dolžnosti. Vsaka tovarniška zgradba bo imela zase garderobo, umivalnico in prhe tako, da delavcu, ki se bo hotel obleči in umiti, ne bo treba hoditi iz prostora v prostor in se izpostavljati škodljivim izpremembam temperature.

Stanovanja v »Litostroju« bodo vzorna in moderna

Velika skrb za delavca, za človeka, ki bo to tovarno vodil in v njej delal, se kaže sploh povsod. Sindikalni dom, ki naj bo središče delavčevega življenja v prostem času, bo imel

Novost za gradnjo v Jugoslaviji je lupinasta šedna konstrukcija strehe, ki daje najboljšo razpršno svetlobo. Na sliki vidimo tudi del opaža za lupinasto streho, ki je sestavljen iz pločevinastih remenatov. Ta opaž lahko prenašajo in ponovno uporabljajo ter tako mnogo prihranijo.

Glavni projektant »Litostroja« univ. prof. inž. Edo Mihevc (na desni) v družbi s polirjem Berglezom

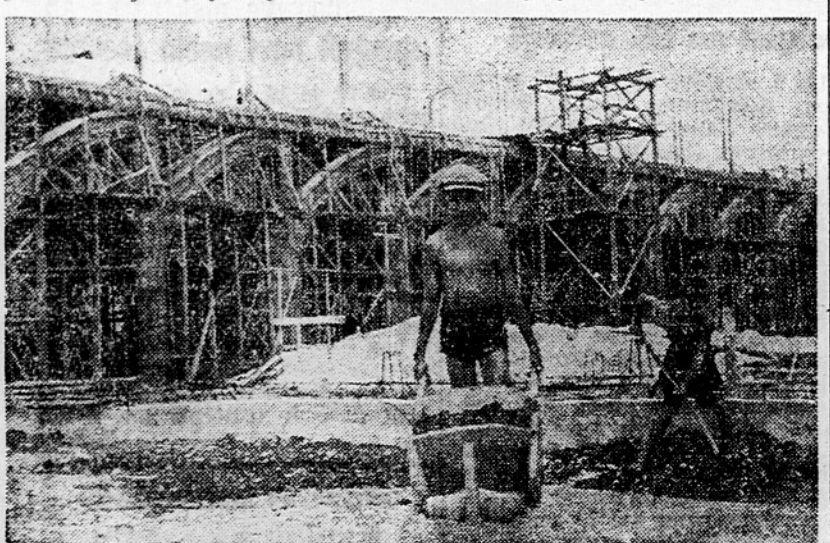
Razumljivo je, da bo zato 1. september, ko bo začel obratovati prvi obrat »Litostroja«, velik praznik ne samo tistih tovarišev in tovarišev, ki so zaposleni pri njegovih gradnji, temveč vseh, ki se v vrstah delovnega ljudstva bore za nove, napredne cilje, za zmago novih odnosov v družbi. To bo dogodek, ki nas mora vse razveseliti in vzpodbuditi, da bomo še bolj pripravljeni za delo in se še vztrajneje borili za uresničenje petletnega plana. Začetek obratovanja velike livarne »Litostroja« pa je obnem dokaz, da je vse, kar je postavljeno v petletnem planu kot delovna naloga, čeprav se morda zdi težavno, izvedljivo in da bomo zato petletni plan tudi v celoti izpolnili.

Skoraj 1 ha meri ploskev, ki je na njej zgrajena livarna

O »Litostroju« smo že pisali. Vendar premo, da bi ga vsak naš delovni človek tako poznal, kakor bi ga moral. Premalo je bila poudarjena njegova veličina, premo vse novosti pri njegovi moderni gradnji. V teh dneh, ko se pripravljamo na veliko odprto slavnost, bomo skušali to nadomestiti in povedati o »Litostroju« v preprosti besedah vse, kar ga označuje kot eno naših največjih gradenj, kot delo, na katerega smo vsi ponosni. Skušali bomo tudi čim bolj popolno očrtati njegov gospodarski pomen.

Da bo v ponedeljek začela obratovati livarna »Litostroj«, je nedvomno zaslug prav vsega delavstva, polirjev, tehnikov, inženirjev in drugih delovnih moči, ki so zaposlene na tem velikem stavbišču. Največja odgovornost in s tem tudi velik delež za sluge pa nedvomno odpade na glavnega projektanta univ. prof. inž. Edo Mihevc in na njegovega pomočnika inž. Gregoriča. Zato smo se obrnili nanj, da nam za javnost pove najvažnejše zanimivosti o gradnji »Litostroja«.

Inž. Mihevc nas je sprejel kar sredi tega velikega delovnega marvišča. Sestali smo se v livarni, kjer delavstvo gradi in ureja zadnje naprave, da bo

Tudi ta dva mladinca pomagata, da bodo mogočne konstrukcije v ozadju čim prej služile svojemu veličnemu cilju

KULTURNI PREGLED

Razstava štirih sovjetskih umetnikov

Jutri, 30. avgusta, bo v Umetniškem paviljonu na Malem Kalimegdanu v Beogradu odprta razstava štirih pomembnih sovjetskih slikarjev. Aleksandra Sergeja Gerasimova, Aleksandra Dejneke in Arkadija Plastova. Ta razstava je velika kulturni dogodek za jugoslovanske narode, saj bo to prvi neposredni vpogled v sovjetsko umetnost. Res je, da je Beograd že sredi lanskega leta imel priložnost videti v fotografiranih posnetkih najznamenitejša dela sovjetskega kiparstva. Tale razstava, ki jo bodo danes odprli v našem prestolnem mestu, pa nam bo v originalnih delih toliko bolj približala štiri zelo pomembne sovjetske slikarje.

Splošna oznaka sodobne sovjetske upodabljalne umetnosti je, da se najkrajše izrazim življenjskost. Oblikovno je realistična, vsebinsko socialistična. Seveda nam ta prva umetniška razstava sovjetskega slikarstva pri nas ne bo pokazala sovjetske umetnosti v vsej širini. Ceniti jo moramo kot reprezentativno razstavo štirih izmed najvidnejših zastopnikov sovjetskega slikarstva. V bližini bodočnosti bomo vsakogar imeli priložnost videti sovjetsko umetnost v večjem številu in z več umetniki.

Marijan Kozina „Ekvinokcij“

V dveh letih po osvoboditvi so bile uprizorjene tri nove slovenske opere, med njimi tudi opera v štirih dejanjih „Ekvinokcij“, ki jo je zložil Marijan Kozina. Prvič je bila dana opera v Ljubljani dne 2. maja 1946 — eno dejanje pa je bilo uprizorjeno že v Prešernovem teatru februarja 1946. Opera je oslala na repertoarju lanske sezone in pride tudi v repertoar letošnje sezone. Sedaj je izšel „Ekvinokcij“ v klavirskem izvedbu pri Državnih založbi Slovenije.

Marijan Kozina je kompoziral opero „Ekvinokcij“ na besedilo znane drame hrvatskega dramatika Iva Vojnovića, katero je sam priredil za operni libreto. Ob uprizoritvi opere v Ljubljani je kritika poudarila, da je avtor izbral dramske možnosti, ki jih nudi drama sama in da je važna mesta pravilno poudaril in jih obdelal v plastične enote; tako so nastala močno doživljajna mesta, iz katerih diha skladateljeva ustvarjalna sila. Glasbo preveva duh ljudske motivike. Vrednost glasbene obdelave dviga tudi odlična instrumentacija, s katero je avtor podprl izrazno učinkovitost. Nadalje so po-

Iz filmskega sveta

V začetku avgusta je v Marjanskih Laznih končal svoje delo mednarodni kongres filmskih delavcev. Jugoslavijo je na tem kongresu zastopal Vjekoslav Afric, režiser prvega jugoslovskega umetniškega filma „Slavica“.

karn »Dunav« prekoracujejo proizvodni plan; državno prvenstvo v plavanju in waterpolu za 1947 leto.

Z mladinske proge

Meropka Muk: Zepče, sedež VI. sekcije na Mladinski progi

Veliko gledališče v Moskvi pripravljajo novi balet Krojnova »Hči ljudstva«. Nove pesmi o Moskvi pišejo Novikov, Dunajevski, Kac, Listov, Sorokin in drugi. Besedila za te pesmi so napisali pesniki Isakovskij, Zarov, Sofranov, Vasiljev, Dalmatovski in drugi. Stalinski laureat Novikov piše pesmi na besedila Vasiljeva: »Prelepa Moskva«, »Zarje nad Moskvo« in »Slava nove Moskve«.

Italija, Irak, Poljska, Švica, Češkoslovaška, Urugvaj in Jugoslavija. Kongres znanstvenega in tehničnega filma 16., 17. in 18. IX. bo obsegal vprašanja znanstvenih, tehničnih, vzgojnih in dokumentarnih filmov.

Novi češki filmi. Državna filmska produkcija bo v kratkem pričela s snemanjem petih novih čeških filmov. V hostvarškem studiju so že gotovi objekti za Slavikova film »Med nami je«, kojega osnova je romantično fantastična drama po Gogoljev pripovedki. Snemanje se je pričelo ob koncu julija, v Barandovu so pripravili dekorji za filmsko komedijo »Streha nad glav« po originalni temi J. Kodara v režiji B. Zemana, ki je eksteriere že posnel v Pragi in novi film režiserja Krške »Ko se vrneš« po scenariju E. Ržozaceve.

Barvni filmi »V. I. Surikova«. Po barvnem filmu o ustvarjanju I. J. Repina je režiser J. Zeljabski posnel novi kratkometražni barvni film »Vasilij Ivanovič Surikova«. Film bo seznanil gledalca z največjimi platni velikega ruskega slikarja, z njegovimi študijami in slicami. Filmski svetovalec je N. Moškovcov. Glasbo pa sta napisala G. Kirkorn in I. Jordan. Film so posneli v Moskovskem studiju znanstveno-popularnih filmov.

Film o Kazakovu. V Moskovskem studiju znanstveno-popularnih filmov snema režiser J. Mirinov znanstveno-popularni film »Kazakov«, v katerem kaže življenje in ustvarjanje velikega ruskega arhitekta 18. stoletja, v filmu bomo videli prve stavbe, ki jih je M. Kazakov zgradil v Tveru in mnogostevilne hiše v Moskvi, ki so zgrajene po njegovih projektih. Film je posvečen 800 letnici Moskve.

Novi bolgarski filmi. V Bolgariji je režiser Boris Boredanov pričel s snemanjem novega bolgarskega filma »Kalin Orelc« po scenariju Orlina Nasljeva.

Francoski tisk o »Slavicu«. Pariški ilustrirani časopis »Regard« je posvetil celo stran ene zadnjih števil prvemu jugoslovskega umetniškemu filmu »Slavica« in jugoslovskega filmskega umetnosti. V članku, v katerem je podana kratka vsebina »Slavice«, je ob koncu napisano: »Ta film je v bistvu zelo lep, velik film — prvo umetniško delo mlade filmske industrije Jugoslavije.«

Uspeh danskega filma v Franciji. Danski film »Zemlja bo pordela«, ki govori o odporišnem pokretu v Danski, so z velikim uspehom vrteli v Lilleu. Časopis »Le film française« pravi v številki 138, da je ta film močan in preprost.

Michel Simon nagradjen v Lokarnu. Žirija festivala v Lokarnu je nagradila znanega francoskega igralca Michela Simona za izredno interpretacijo v filmu »Brez krivice« (»Non coupable«). Simonovo vlogo so ocenili kot najboljšo moško vlogo v filmih na tem festivalu.

Bolgarska književnika v Ljubljani

Kot gosta Zveze Jugoslovskega književnikov sta se te dni mudila v Ljubljani bolgarska pesnika Dimitar Ivan Poljanov in Svetislav Minčkov. Dimitar Ivan Poljanov je starejši, po vsej Bolgariji znan in priljubljen pesnik, ki je pred dvema letoma obhajal že petdesetletnico svojega književnega dela. Društvo slovenskih književnikov je njima na čast priredilo v torek večer prijateljski večer, ki se ga je udeležil tudi norveški književnik Karl Frederik Prytz. Mladi norveški pesnik, ki je leta 1945 izdal v Trondheimu svojo prvo pesniško zbirko, se je udeležil gradnje Mladinske proge Samac-Sarajevo.

Novo knjige in revije

Obzornik. mesečnik za ljudsko prosveto. Odgovorni urednik Vladimir Koch. Lto II., št. 7—8; Ljubljana, julij—avgust 1947.

Zapiski

Skladbe o Moskvi. V duhu najboljših ruskih glasbenih tradicij so sovjetski skladatelji napisali glasbene kompozicije o Moskvi. To je n. pr. opera Stalinskega laureata Kabalevskega »V ognju« in kantata »Sebolin prejel Stalinsko nagrado. Ob jubileju Moskve piše sedaj skladatelj B. Aleksandrov »Kantato o Moskvi«. A. Mosolov prav tako komponira kantato. Na besedilo Gorodeckega komponira kantato-suito kompozitor Timonirov. Kantata se imenuje »Kremelj«. Skladatelj D. Vasiljev-Buglaj je napisal zborovsko suito »Moskva«. Suita sestoji iz štirih delov. Kantato za otroški zbor, prav tako z naslovom »Moskva« dokončuje M. Kršev. Moskvi je prav tako posvečena Sehterova četrti simfonija in drugi violinski kvartet Jurovskega.

Veliko gledališče v Moskvi pripravljajo novi balet Krojnova »Hči ljudstva«. Nove pesmi o Moskvi pišejo Novikov, Dunajevski, Kac, Listov, Sorokin in drugi. Besedila za te pesmi so napisali pesniki Isakovskij, Zarov, Sofranov, Vasiljev, Dalmatovski in drugi. Stalinski laureat Novikov piše pesmi na besedila Vasiljeva: »Prelepa Moskva«, »Zarje nad Moskvo« in »Slava nove Moskve«.

Beethovenova proslava. V Badnu so priredili proslavo v spomin Beethovna. Izvajali so njegovo deveto simfonijo pod taktirko prof. Josefa Krippeja s solisti E. Schwarzkopfova, Meyer-Welfingom in H. Alsenom. Dunajska državna opera pa je v Mestnem gledališču izvedla »Fidelca«.

PO DOMOVINI

Tudi podporniki in pomagači Sernečeve bande so prejeli zaslužen kazni

Pred okrožnim sodiščem v Mariboru je bila te dni razprava proti skupini obožencev, ki so bili razkrinkani kot podporniki Sernečeve razbojniške tolpe, ki je bila, kakor je pokazala razprava pred vojaškim sodiščem v Ljubljani, poslana od vojnihujskaških krogov iz Avstrije, da bi v Jugoslaviji povzročila nemire in tako pripravila tla za tujo oroženo intervencijo.

Zaradi podpiranja Sernečeve bande in skrivanja banditov so se morali zagovarjati učiteljski pripravnik Ivo Pajek z Lehna, Ivan Kores in njegova žena Ljudmila Kores, gostilničarja v Puščavi, Jakob Črešnik in njegova žena Julijana Črešnik, mesar in posestnik v Cinjažu, Simon Vivod, kmet v Brezjah pri Oplotnici in njegova hčerka Marija Vivod ter njegov sin Jože Vivod, Andrej Hauc in njegova žena Terezija Hauc, kmeta v Sladkem vrhu, Ludovik Marovt, letjalčevničar v Mariboru, Kajzer Marija, namernica v Bresternici, Marija Groznik, gospodinja v Bresternici in Ivan Oblak, duhovnik pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Pajek Ivan, ki je bil pri partizanih in aktivist OF, je bil navzoč na množičnem sestanku v Lehnu, ko je Sernečeva banda napadla sestanek in odnela ter ubila aktivista Marčiča. V dogovoru s Sernečem je po odhodu bande zaklenil udeležence množičnega sestanka v sobo ter na ta način preprečil prijavo organom državne varnosti in omogočil bandi varen umik.

Kores Ivan je bil za časa okupacije blokfirer ter vnet priganjač nacistov. Leta 1945 je vodil gestapovce, ko so zasledovali aktivistko OF Marijo Kor-

man, na katere glavo je gestapo razpisala 2000 mark. Po osvoboditvi je bil sovražno razpoložen do ljudske oblasti ter je nudil Sernečevi bandi vsestransko podporo. Julija 1946. je pomagal pri napadu Sernečeve bande na naprozu v Puščavi, informiral bando o stanju zalog v zadrugi in bandite nagovarjal, naj si vzamejo, kar potrebujejo in jim dal za vlom potrebno orožje. Najmanj trikrat je skupno s svojo ženo gostil bandite v svoji hiši in prikrival oblastem njihovo gibanje ter jim tako omogočil pobeg. Enako sta tudi Jakob Črešnik in njegova žena Julijana dajala bandi zatočišče na svojem domu v Cinjažu in jo oskrbovala z živili ter prikrivala kretanje banditov pred oblastmi. Tudi oboženi Simon, Marija in Jože Vivod so vedeli za početje Sernečeve tolpe, v kateri je bil tudi njihov sin ozroma brat Anton, kateremu so po zajetju Sernečeve bande omogočili, da je pobežnil nazaj v Avstrijo. Enako sta tudi Andrej in Terezija Hauc skrivala na svojem domu svojo sina Franca, ki je bil član Sernečeve tolpe, čeprav sta vedela za njeno zločinsko početje. Ludovik Marovt je skrival na svojem domu bandita Cvetka in Poliča, ju spravil čez mejo v Sernečevo bando in pregovoril tudi mater in sestro bandita Cvetka, da ga nista prijaviли državnim organom. Prav tako sta tudi Marija Kajzer in Marija Groznik skrivali na svojem domu v Bresternici sina, odnosno brata Franca Kajzerja, ki je bil član Sernečeve bande in mu nudil zatočišče.

V tej družbi je bil tudi duhovnik Ivan Oblak, ki je prav tako vedel za obstoj in zločine Sernečeve bande, pa tega ne ni prijavil pristojnim državnim organom, marveč je širil propagando proti ljudski oblasti, kritiziral obstoječi red in hvalil bandite, češ da bodo oni prinesli pravo svobodo. Zlorablajoč svoj položaj je tudi v pridigah in o priliki raznih drugih verskih opravil odvrčal ljudi, predvsem mladino od sodelovanja z ljudsko oblastjo ter širil med ljudstvom najbolj odvratne laži.

Na nasprotni strani glavne ceste pa bodo v dožini 400 metrov začeli graditi moderna upravna poslopja za OLO in MLO, okrajno sodišče in pa Sindikalni dom. Središče mesta bo dobilo moderno obliko z velikim trgov in široko cesto.

Na skrajnem zapadnem koncu mesta gradi železarna Jesenice tri velike dvonadstropne stanovanjske hiše za svoje delavce in nameščenice. Poleg teh hiš bo velik samski dom za 200 samecev. V načrtu je še cela vrsta stavb, ki jih narekujejo potrebe. Nova bolnišnica bo že v nekaj tednih izročena svojemu namenu. Zunanja in notranja ureditev te velike stavbe šteje med eno najbolj sodobnih bolniških zgradb v Evropi.

Središče Jesenic bo dobilo nov obraz

Na skrajnem zapadnem koncu mesta gradi železarna Jesenice tri velike dvonadstropne stanovanjske hiše za svoje delavce in nameščenice. Poleg teh hiš bo velik samski dom za 200 samecev. V načrtu je še cela vrsta stavb, ki jih narekujejo potrebe. Nova bolnišnica bo že v nekaj tednih izročena svojemu namenu. Zunanja in notranja ureditev te velike stavbe šteje med eno najbolj sodobnih bolniških zgradb v Evropi.

Mesto se širi proti zahodu, severu in zapadu. Jesenice bodo v doglednem času postale politično, prometno, gospodarsko in kulturno središče vsega okraja in izhodišče v osrčje naših najvišjih gor. Zato je prav in potrebno, da bodo dobile lepo in strnjeno obliko in mestni obraz.

Gradbeni načrt predvideva obnovo in znatno povečanje sedanega, zelo močno poškodovanega postojnega poslopja. Poleg postajnega poslopja bodo v kratkem začeli graditi veliko pošto poslopje, ki bo v skladu z vsem okoljem in s potrebami naglo se razvijajočega industrijskega mesta.

io je deklamiral mladi pesnik P. Kogej sam, brigadir iste brigade. Nazradi sta bili podeljeni še dirigentu dalmatinske brigade in pesnemu zboru vranjske brigade.

Prvi okrajni gasilski zlet v Ptuj

V soboto in nedeljo dne 23. in 24. avgusta t. l. je bil v Ptuj prvi okrajni gasilski zlet. To je bila prva velika manifestacija gasilstva, ki je tudi ob tej priliki dokazala, da gasilstvo ni več samo paradna organizacija, marveč da spada v novi Jugoslaviji v vrsto tistih organizacij, ki so posvetile vse svoje sile za dobrobit skupnosti ter se vključile v skupne napore vsega delovnega ljudstva za obnovo in izgraditev domovine. Razstava, ki je bila ob tej priliki prirejena, je nazorno prikazala podrobno delo gasilskih čet v ptujskem okraju, in to ne samo na področju ožjega delokroga gasilstva v čuvanju ljudske imovine pred uničenjem po požaru in drugih elementarnih nesrečah, marveč tudi pri skupnih naporih za izvedbo našega petletnega plana. Razstavljene statistike so pokazale, v kakšni meri je uspelo posameznim gasilem četam pridobiti nove člane, predvsem iz vrst mladine. Mnogo zanimanja kažejo za gasilstvo in njegove naloge tudi tovarišice, pri čemer zlasti prednjačijo gasilske čete v Ormožu, Središču in Zagorju. Akademija v mestnem gledališču je bila lepa manifestacija kulturno-prosvetnega in fizikulturenega dela gasilskih čet. Gasilsko tekmovalstvo, ki je bilo v nedeljo in pri katerem je sodelovalo 14 čet iz ptujskega okraja, je pokazalo velik napredek v gasilski veščini, pri čemer se je posebno odlikovala ormoška gasilska četa. Prvi okrajni gasilski zlet v Ptuj je bil poleg propagandnega značaja lepa manifestacija gasilcev in njihove odločnosti, da strnjeno čuvajo pridobitve narodno osvobodilne borbe in po svojih najboljših močeh prispevajo k skupnim naporom za izpolnitev petletnega plana.

Takih duhovnikov ljudstvo ne mara

Tudi naš župnik Pavlič pri Sv. Petru pod Sv. gorami spada v vrsto tistih protiljudskih duhovnikov, ki ob vsaki priliki objokujejo »dobre stare čase« in zlorablajoč svoj položaj rovarijo proti ljudskim oblastem. Tudi župnik Pavlič ob vsaki priliki pokaže, da mu je ljudska oblast trn v peti. Tako je n. pr. 29. junija prišel na masovni sestanek OF in pozval prisotne, naj sestanek prekinjejo. Na sestanku so namreč razpravljali o petletnem planu, ki nam vsem jamči boljšo bodočnost, o odkupu žita, s katerim bomo delovnemu ljudstvu, zlasti pa delavstvu zagotovili prehrano in o raznih drugih perečih zadevah. Kako gleda na odkup žita in krompirja, je pokazal s tem, da je hujskal ljudi proti oddaji žita in krompirja, češ naj ga kupujejo drugod, v Sloveniji nam ga itak manjka. Gospod župnik dobro ve, da moramo skrbno zbrati vse prideleke, da jih zamore ljudska oblast pravilno razdeliti, toda njemu ni do tega, da bi imeli vsi dovolj kruha, marveč bi si želel, da bi zopet eni stradali, drugi pa imeli vsega v izobilju. Tudi na razne druge načine skuša odvrčati ljudstvo od sodelovanja z ljudsko oblastjo. Tako vzdržuje n. pr. v župnišču širni bosanske rodovnice, s pomočjo katerih hoče ustanoviti v župnišču otroški vrtec, da bi dobil zopet mladino pod svoj vpliv in jo vzgajal v protiljudskem duhu. Kekor povsod drugod, tudi pri nas odklanja ljudstvo take duhovnike, ki sejejo samo razdor in hujskajo proti ljudski oblasti. Tega naj se zaveda tudi gospod župnik Pavlič!

Festival v Visokem — uspeh kulturnega in fizikulturenega dela brigad na IX. sekciji

V nedeljo, 24. avgusta je bil v Visokem velik festival, na katerem je nastopilo 25 brigad IX. sekcije. Dopolnilne je bila v mestu slavnostna parada vseh brigad. Brigadirji so bili vsi enotno oblečeni v fizikulturenih in brigadnih uniformah. Največje zanimanje je vzbujala VII. ljubljanska dvakrat udarna brigada. Na čelu jo osem brigadirjev nosilo majhen okrašen oder, na katerem so bile fizikulture značke in simboli, na sredi pa je stala mladinka v beli obleki in držala v rokah zlat grb FLRJ na rdeči podlagi.

Ob 5 popoldne se je začel v velikem fizikulturenem domu kulturni program. Nastopali so pevski zbori vseh brigad. Zelo pestri so bili narodni plesi in kola v narodnih nošah iz Srbije, Črne gore, Makedonije, Dalmacije in drugod. Vsi nastopi so bili dobro izbrani in tudi izvedeni, tako da se je težko ugotovilo, kdo je najboljši. Zvečer so bile razdeljene diplome in nagrade za najboljše uspehe. Kakor je videti, je vsem slovenski zbor zelo ugajal, ker so podelili pohvalno diplomsko pevskemu zboru VII. ljubljanske brigade, ki je zapel dve pesmi. Prva je bila koroška narodna »Gor čez izaroc«, druga pa nova pesem »Odmeva glasna pesem dela«, ki je komponiral naš brigadni dirigent Josip Brečko, profesor na ljubljanski gimnaziji. Prav tako je bila naša ena deklamacija »Močnik«, ki

Tudi zidarji na stavbiščih rajhenburške elektrarne so sprejeli novi način gradnje

Dne 13. in 14. t. m. je bila tudi na naših stavbiščih tekma zidarjev, zaposlenih pri stavbenem podjetju »Pionir«. Zanimanje delavstva za tekmo je bilo zelo veliko. V tekmi med četimi zidarji je bil prvi dan tekmovalnica najboljši Matija Brenc, ki je prekoračil normo za 228%, drugi, Frano Kadivnik, jo je prekoračil za 218%, tretji, Alojz Pečnik, za 150% in Stefan Simončič za 105%. To tekmovalstvo je tudi naše zidarje prepričalo, da bo Turčičev način zidanja pospešil gradnjo. Organizacija tekme je zadovoljivo vodil stavbeni nadzornik tov. Saksida.

Obiščite balkaniado v vajah na orodju

od 5.—7. sept. v Ljubljani

Zrebanje srečk državne razredne loterije

Po 1000 din so zadele: 601, 7792, 8456, 8609, 12.655, 15.972, 16.456, 17.153, 22.942, 25.756, 27.973; 35.004, 37.812, 37.956, 38.542, 38.268, 41.842, 47.874, 50.257, 53.199, 56.486, 56.568, 58.755, 61.591, 62.088, 63.556. Po 2000 din so zadele: 2158, 8145, 8803, 9144, 11.598, 17.822, 18.261, 23.044, 27.021, 29.152, 32.479, 34.016, 36.900, 39.001, 42.890, 45.564, 50.087, 50.090, 59.268, 62.504, 62.807, 62.593, 63.584, 64.757, 68.540, 69.458, 71.285. Po 4000 din so zadele: 5714, 15.452, 19.976, 21.857, 22.980, 28.255, 30.296, 37.451, 53.678, 55.065, 56.025, 62.085, 65.804, 67.154, 68.595, 70.738. Po 5000 din so zadele: 27.957, 35.546, 56.427, 69.208. Po 6000 din so zadele: 4790, 8070, 9359, 45.879, 57.054, 73.974. Po 8000 din so zadele: 17.999, 35.924, 45.655, 58.259. Po 10.000 din in več (vsota v oklepaju): 1810 (12.000), 2587 (40.000), 6195 (40.000), 7868 (25.000), 8229 (25 tisoč), 9281 (50.000), 10.814 (12.000), 14.512 (60.000), 15.478 (10.000), 16.932 (16.000), 25.864 (20.000), 27.562 (12 tisoč), 41.092 (10.000), 48.587 (16.000), 52.592 (16.000), 57.665 (25.000), 58.926 (12.000), 60.295 (12.000), 66.580 (10 tisoč), 69.562 (10.000). Po 50000 din so zadele: 968, 994, 981, 954; 1850, 688, 807; 2965, 577, 509, 980, 971, 519, 811, 276, 526; 3698, 651, 768, 534, 629, 664, 114, 687, 789, 162, 4953, 252, 551, 784, 520, 206, 227; 5792, 804, 666, 867, 544, 680, 881; 6622, 645, 681, 788, 619, 586, 576, 762, 779, 759, 845, 845, 669, 626; 7148, 243, 253, 256, 272, 164, 455, 402, 066, 469, 103, 179; 8505, 510, 570, 189, 365, 690, 620, 555, 571, 564, 371, 671, 119, 528, 554, 508, 360, 627, 152, 160; 9056, 462, 411, 071, 647, 116, 625, 059, 428, 464, 085, 089, 488, 258, 076; 10.556, 564, 582, 586; 11.441, 407; 12.911, 510, 547, 952, 970, 520, 957, 557, 986, 628, 620, 597; 15.252, 455, 298, 445; 14.929, 958, 119, 110, 184, 194, 005, 169, 910, 991, 960, 15.531, 614, 605, 626; 16.555; 17.054, 712, 014, 502, 765, 520, 160, 722, 022, 122, 777, 564, 759, 555, 368, 707, 167, 115, 770; 18.504, 589; 19.587, 565, 447, 529, 570, 427, 525, 415, 562, 578, 545;

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA — UNION: sovjetski film »Mi Kroustata«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — MATICA: sovjetski film »Veliko življenje«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — SLOGA: sovjetski film »Zvesti Džulbars«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — TIVOLI: sovjetski film »V gorah Jugoslavije«... Predstavi ob 20.30 in 21.30. — MARIBOR — ESPLANADA: sovjetski film »Na šuškinjo zapoved«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — GRAJSKI: »Sporodi domače proizvodnje«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — LETNI: češki film »Učimo se za šolov«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — CELJE — METROPOL: sovjetski film »Sin polka«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — KRANJ: francoski film »Moriska roža«... Predstavi ob 18.30 in 20.30. — PTUJ: jugoslovanski film »Po poti četrice in pete ofenzive«... Predstavi ob 18.30 in 20.30.

Šolstvo

IV. drž. ženska gimnazija v Ljubljani. Popravni, naknadni sprejemi in dopolnilni izpiti bodo od 2 do 8. sept. Privatni izpiti se prične 9. sept. Vpisovanje za I. razred bo 9. sept. od 8-12, vpisovanje v ostale razrede bo 10. sept. od 8-12. Podrobnejši razpisi so na oglasni deski v veži Ravnateljstva. Državna nižja gimnazija Šiška. 1. septembra popravni izpiti in naknadni sprejemi izpiti za prvi razred, 2. do 4. sept. privatni izpiti, 5. do 9. sept. sprejemi izpiti za peti razred. Vpisovanje 10. sept. ob 9. Na srednji gospodarski šoli (prej trg. akademija) v Mariboru bodo odprte v šolskem letu 1947/48: triletna srednja gospodarska šola, dveletna gospodarska šola. Pogoji za sprejem v oboje zavoda je dokončana nižja srednja šola s sprejemnim izpitom za višje razrede srednjih šol na desedajetnem zavodu ali na srednji gospodarski šoli. Snov je povsod ista. Enoletna nižja gospodarska šola. Sprejem v to je vezan na pismeni in ustni sprejemni izpit v obsegu tvarine vsega razreda osnovne šole in starost ob vpisu vsaj 14 let. Težnja dokončana osnovna šola ali odobrena nižja gimnazija. Iz II. razreda gimnazije se sprejemajo tiste, ki so izstopili iz šole že pred šolskim letom 1946/47. Abiturientski tečaj za absolvente srednjih šol pred vključitvijo v šolski let 1946/47. Vpisovanje v vse 4 zavode je dnevno od 9 do 11, pri ravnateljstvu. Zrinjskega trg 1. Ravnateljstvo sprejema tudi pismene prijave s priloženimi spravečili. Revni učenci, vpisani na katerikoli zavod, dobe študentske. Ker je potreba po strokovnih kadrih, se pripravljajo na študij v strokovnih gospodarskih planih in namestitveh, pripravljamo starejšim in njih namestitvom, da vpišejo otroke oz. varovance na strokovne šole in jim s tem zagotovijo hitro, sigurno in lepo bodočnost. Na državni gimnaziji v Celju bodo izpiti popravni 1. sept. od 8 dalje, prvotni, posebni in razredni 1. sept. pismeni, 2. sept. pismeni in ustni, naknadni sprejemni izpiti za I. razred 3. sept. od 8 dalje, sprejemni izpiti za višjo gimnazijo 3 in 4. sept. od 8 dalje pismeni, 5. in 6. sept. pismeni in ustni, 7. sept. od 8. sept. pismeni, 8. in 10. septembra. Vpis v I. razred gimn. bo 10. sept. za vse ostale razrede 12. sept. od 8 dalje.

Mali oglasi

SLUŽBA ISCEJO ZAPOSLITVE KOT GOSPODINJA ali pomočnica iščem z 26 mes. otrokomi. Grem tudi h gospodarstvu. Zofka Mišič, Brezje št. 39, Dobrava pri Ljubljani. 21.069-1

SLUŽBO DOBE DOBRO FRIZERKO za samostojno delo takoj sprejma proti proviziji plači. Podbešek Stanko, Polje 174, Ljubljana. 20.846-2

ZA TAKOJSNI NASTOP potrebujemo zmognega upravnika in knjigovodjo — sodnika za gospodarska podjetja KRD Prevalje. Pismene ponudbe pošiljaj upravi KLO Prevalje. GOSPODINJSKO POMOČNICO srednjih let sprejemam takoj. Dr. Vidmar Roman, zdravnik, Hrastnik. 21.091-2

FOTO POMOČNICO za laboratorij sprejemam 15. septembra. Hrana in stanovanje v hiši. Foto Bavec, Brežice 52. 21.053-2

IZURJENEGA BRIVSKEGA POMOČNIKA-ČO sprejma takoj Klein, Kočevje. 20.886-2

DVA KROJAČA GARDEROBERJA potrebujemo. Ponudba na Triglav. Umetniški film. Ljubljana, Mandelčeva 11. 21.070-2

PODJETJE ZA RAZDELILNE NAPRAVE IN DALJNOVODJE potrebujemo za gradnjo daljnovoda Laško—Valejevo več letarjev, židarij in betonarij s službenim mestom Sv. Peter v Savinjski dolini. Javite se v Sv. Petru v Savinjski dolini. 21.089-2

POSTREZNICO, STAREJSO, večsto kuhinja za vsak dan, iščem s 1. septembrom. Arizler, Prisojina 3. 21.054-2

SPRETNO NATAKARICO sprejma Ljudska gostilna, Šiška, Celovška 99, 21.126-2

KLAVNICNA K. L. O. NA VRHNIKI potrebujemo mesarskega pomočnika. 21.122-2

ZA TAKOJSNI NASTOP službe išče KLO Lukovica dobrega administrativnega pomočnika. Prošnje za navodno šolske izobrazbe, dosežadaj za poslovljivo, življenjepis in karakteristiko OF odbora pošlji na naslov: KLO Lukovica, okraj Kamnik. 21.064-2

MESTO PEVOVODJE kapeleništva, prevajalca s primerno službo. J. V. Mihelič, org. Dobrava 2, pošta Podnart, Gorenjski. 21.061-2

ISEMNO INŽENIRJA KEMIJE ali tehnologije ali elektrokemije, sefa ekspedienta in tarifške in transportne stroje, ekonomista, 3 normirana, 3 knjigovodje in laboranta. Stanovanjska na razpolago. Obilna preskrba z vsemi racionalnimi in neracionalnimi živili ter tekstilom in čevlji v tavnici. Plača po sporazumu. Ponudbe na elektrokemijsko tvornico »Elektrobosna« Jajce. 21.065-2

SAMOSTOJNO GOSPODINJO iščem za takoj. Vrenk Franc, Komenskega ulica 26/II. 21.111-2

GOSPODINJSKO POMOČNICO potrebujemo šolska družina odraslih Ljubljana, Rožna ul. 21 (sv. Jakob). Janko vršič. 21.106-2

VAJENCI

VAJENKA z veseljem do mizarске obrti sprejemam. Kregar Andrej, strojno inženirstvo. Vižmarje 59 nad Ljubljano. 21.052-2

PRODAM

DOBRO BRIVSKO HAVBO kupim. Naslov v ogl. odd. 21.046-6

SINGER šivalni stroj, pogozrljiv, nov je naprodaj. Naslov v ogl. odd. 21.002-5

VITALUX ZA OSBEVANJE, namizni telefon, velik fotelj, lep preprog, prti file, stoječe električno luč in 6 srebrnih žliček prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 21.054-5

MOCAN USNENJEN KOVEČER prodam. Naslov v ogl. odd. 21.079-5

SIVALNI STROJ, pogozrljiv je naprodaj. Naslov v ogl. odd. 21.043-5

SPORTNI IN GLOBOK VOZICEK naprodaj. Istam šivalni stroj. Kersnikova 2, Gavalja. 21.057-5

PISALNI STROJ Olimpia naprodaj. Ogljed od 1.—3. Lab. Kavškova 17. 21.099-5

DVA ZENSKA PLASČA za srednjo postavo prodam. Naslov v ogl. odd. 21.094-5

PISALNI STROJ, pisarniški, prodam. Skofina Loka 10. prihišički. 21.093-5

GLOBOK OTROSKI VOZICEK dobro ohranjen prodam. Rozman, Karlovska c. 15. levo. 21.068-5

PRODAM OTROSKI GLOBOK VOZ. Igeve se Stožice štev. 67, za Ramo žem. 21.078-5

DVE NOVI GUMI z zračnicami prodam. Ponudbe ogl. odd. pod: 28X12. 21.077-5

OTROŠKI SPORTNI VOZICEK odlično ohranjen prodam. Večna pot 1. prihišički. 21.058-5

NAROČNIKE

ki prejemale naš dnevnik po pošti in se še niso odzvali na naše opozorilo, naj poravnajo zaostalo naročnino, prošimo, naj zaostanek nakazujejo takoj, sicer jim lista ne bomo več pošiljali.

UPEAVA »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«

PREPROGO ARGAMAN, 2x3, lepo, zgodno prodam. Groharjeva 21. — srednji svonec. 21.135-5

SIVALNI STROJ, POGREZLJIV, šiva naprej in nazaj, prodam. Tyrševa c. št. 35, pri krojaču. 21.115-5

MOTORNO KOLO znamke Ardie, 195 cm, gumo popločano, novo — prodam. Povprečno od 1/2—1/4 Naslov v oglasnem oddelku. 21.062-5

GOZJARJE — SMUČARSKO, specialne, predvojno blago, prodam. Ogljed Dolenske c. 7. 21.114-5

PRAVI TIROLSKI LODEN (zelen) in temosivo blago za moško oblačilo, zgodno prodam. Kongresni trg 4/III. 21.112-5

KUPIM

KUPIM stare nekoliko obnošene moške hlače za srednje postavlo ali dam. Zaprta, vreden, majali ali ženski žičnik. Naslov v ogl. odd. 21.050-6

MOSKO SPORTNO KOLO kupim. Naslov v ogl. odd. 21.049-6

KUPIM 5 m rožastega blaga za domačo haljo in 6 m flanele za moško pižamo. Ponudbe ogl. oddelku pod: »Rožasto«. 21.051-6

KINOAPARATURO, zvočno, brezhibno kupim takoj. »TDS«, podružnica Sv. Lovrene na Pohorju. 20.995-6

ORIGINALNE REX-OVE kobzare od 3/4 — 21 kupim. Naslov v ogl. odd. 21.081-6

STISKALNICO »FURUR«, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe pošlji na ime: Baršič Matija, Vičane pri Ptuj 20.991-6

GUME, ŽIČNE, 26x2,25 ali 26x2,50, nova ali dobro ohranjene kupim. Naslov v ogl. odd. 21.056-6

BOLJSO ZIMSKO SUKNJO za srednjo postavlo kupim. Ponudbe na tel. št. 43-56. 20.877-6

ELEKTRICEN TERMOFOR v uporabi stanju kupim takoj. Naslov v oglasnem oddelku. 21.020-6

LEP GLOBOK OTROŠKI VOZICEK kupim. Samsa Pavla, Sv. Petra c. 79. 21.056-6

ZLATI PRSTAN na 10 letno deklico kupim. Turjav, Masarškova 3. 21.053-6

TEHNIČNI PRIROČNIK Maschinbau von H. Dubel kupim. Ponudbe ogl. odd. pod Priročnik. 21.053-6

KUPIM PEČICO — GASPERČKA za mehko sobico. Naslov v oglasnem oddelku. 21.102-6

ZENSKO KOLO z gumami in okrogel čolnik za šivalni stroj kupim. Mihelič Marija, Rožna dolina III št. 1. 21.101-6

ZAMENJAM

APARAT »Fortschritt«, 28 grelecov, skoraj nov, zamenzaj za motorno havbo. Božar, Jesenicke, Prešernova 14. 20.990-7

NAPREMICNINE

ZARASČEN GOZD, travnik in njivo v Ljubljani prodam. Ponudbe ogl. odd. pod značko: »Zaradi preselitve«. 21.047-8

VILO OB MORJU, obstoječe iz 6 sob, lope, terase, salona, 1500 m² zemlje, zidane ograje in lastne obale za sončenje — vsilitev takoj mogoče — zaradi delitve poceni prodamo za 180.000 din. Lastniki: »Vila Plišča«, Šibo pri Cirkvečici. 21.049-8

MANJSO HISO v mestu ali na deželi kupim. Dopolne ogl. odd. pod »Ali illo«. 20.894-5

ENO ALI DVOSTANOVANSKO HISO z vrtom v Ljubljani, Kranju, Trzin ali Celju kupim. Ponudbe na ogl. odd. pod značko: Tudi za obrt. 20.858-8

PREKLJUNO HISO (5 prostorov) v Beogradu, rajon VI., sedem minut do tramvajev prodam. Ponudbe ogl. odd. pod: 120 000 din. 21.121-8

+

Potrti v globoki žalosti naznanjamo žalostno vest, da nas je po dolgi in težki bolezni v 59. letu starosti zapustil naš zlati mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

Janez Levec

železničar v pokoju Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 30. avgusta ob 17. iz kapele sv. Janeza k Sv. Križu. Trzin, Argentinijska, Loka, dne 28. avgusta 1947. Zalužiči: Ana, žena; Ana por. Levstik, hčerka; Brat, sestre, vnuki, vnukinja, — in ostalo sorodstvo

+

Zapustil nas je za vedno naš najdražji in srčno ljubljeni mož, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast gospod Avgust Volk trgovec K večnemu počitku ga sprejmemo v petek, 29. avgusta 1947 ob 17. z žal, iz kapele sv. Nikolaja na pokopališču k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico. Ljubljana, 27. avgusta 1947. Globoko zalužiči: Cenka, žena; Cenka, hčerka; Anton, Andrej, Avguštin, snovni in ostalo sorodstvo.

Preskrba

SVEŽE MESO ZA LJUBLJANO Upravičenol bolniških, turističnih, ostalih in sedemdesetih živilskih nakaznice za meso, prejelajo sveže meso v soboto 30. t. m. od 7-12 in od 14-17. TD I in III, odrezek TD 105 avgust 400g, SD I in III, odrezek SD 205 avgust 300g, LD I in III, odrezek LD 305 avgust 300g, Nav I in III, odrezek Nav 405 avgust 200g, OM I in III, odrezek OM 505 avgust 200g, Doj I in III, odrezek Doj 605 avgust 200g. Cena svežega mesa je 35.50 din za kg. Potrošniški si lahko nabavijo meso na vse živilske nakaznice (turistične, navadne in bolniške) pri vseh mesarjih. Na eno bolniško nakaznico za meso se sme izdati največ pol kg mesa. Poslovilnica mestne kladnice in mesarji prevzemajo meso v petek 29. t. m. popoldne ob 18 na mestni kladnici. Obrnčen z odrezki se odda v torek, 2. sept. na mestni kladnici.

MESO V PROSTI PRODAJI — 48 din kg Urad za cene sporoča: dne 25. avgusta 1947 smo poslali v objavo odločbo o ceni mesa v prosti prodaji za din 40 po kg pod IX. št. 2776/4. To odločbo razveljavljamo, vesled česar stopi v veljavo prvotna odločba z dne 12. avgusta 1947, IX. št. 2776/4. no kateri velja za meso v prosti prodaji oca din 48. Vsi ostali prosti ostanejo.

MESO ZA OKRAJ LJUBLJANA - OKOLICA Gospodarski odsek okraja Ljubljana-okolica obvešča vse krajevne kladnice, poplašbene mesarje in mesarje razdeljevalca, da delijo sveže meso dne 30. in 31. t. m. na sledeče odrezke: težki delavci na odrezke TD avgust 105 400g mesa, srednji delavci na odrezke SD avgust 205 300g mesa, lahki delavci na odrezke LD avgust 305 300g mesa. Iz kontingenta obvezne oddaje se izdaja meso samo še na nakazila izdana od tujakinja OLO Nav. Doj in Om pa se preskrbujejo iz prostih preskrbovk.

DNEVNO SVEŽI JOGURT izdeluje Trgovsko podjetje MLO »Mleko«. Ljubljana, Maistrova 10. Jogurt je pičaja, ki je zdravniško priznana kot lahko prehrana in koristna zlasti onim, ki trpi na motnjah bolezni. Posebno se priporoča uživanje te pičaje starejšim in slabotnim, pa tudi deci. Dobi se v sledečih naših prodajalnah: Mlekopromet Erjavčeva 2, Tržaška 81, Celovška 72, Gajeva 5, Miklošičeva 7, Karlovska 8, Miklošičeva 40, Tyrševa 69a, Praljska 8, Hirska 15, Rožna dolina II/96, Zaloška 45, Janševa 2, Zaloška 7, Poljanska 18, Pred Skofjijo 18, Opekarska 39. Cena steklenice je 5 din.

Balkaniada v vajah na orodju 5.—7. IX. v Ljubljani Martin Andersen Nexø: 79

D božji deželi

Roma »Toda vladi bi se vendarle ne smel zoperstavljati — ali ne, Jens?« Pobožala ga je mehko po laseh. Trenutek je pomolčal, kakor da ni vredno več besedovati o tem. »Ne morem molče gledati krivice, ki jo delajo našemu stanu, medtem ko drugi stanovi lahko počno, kar hočejo. Tega ne morem!«

»Menda ne moreš trditi, da na primer delavci izkoriščajo položaj.«

»Delavci — teh prav za prav nimam za poseben stan. Delavcem režemo drugi kruh, ki ga jedo.« Jens Vorup se je vrnil k svojemu delu; Marijina primerjava kmetov z delavci ga je jezila.

Nekaj trenutkov je bilo v sobi tiho; Marijine pletilke so neutrudno zvenkale. Potem je Marija stopila k Jenu in mu položila roko na ramo: »Mislim, da bi bilo prav, Jens, ko bi prodal par konj, namesto da se neprestano ubijaš s tolikimi nekoristnimi skrbmi. S tem bi si pomagali preko najhujšega — konji so zdaj dragi.«

Jens Vorup je dvignil oči od dela: »Saj sem že tudi sam razmišljal o tem, toda — — —«

»Prodaj vrance; zanju, mislim, boš dobil lepo vsoto. Zdaj je zima in stojita po večini brez dekla v hlevu. Si boš pa spomladi spet lahko kupil par lepih konj ali pa morda avtomobil.« Govorila je s kar najbolj prepričevalnim glasom.

Jens Vorup se je zdrznil — kaj, ali Marija zdaj res tako misli? In kako se je bila razvnela, ko ji je bil namignil, da bi izkoristil visoke cene in prodal konje; govorila je bila skoraj tako, kakor da bi nameraval storiti zločin; za ženske se človek ne more nikoli zanesti. »Ali res misliš, da bi to storil?« je vprašal z značilnim smehljajem.

»Vem, na kaj misliš — toda tisto, kar sem ti rekla takrat, je bilo res neumno;« igrala se z njegovimi lasmi; »saj ti ne moreš predučati svetovnega reda. In nobene pravice nimam, da bi ti delala težave, ki ne bi nikomur na svetu koristile.«

»Lepo vsoto bi res dobil zanju, kajti čudovita konja sta.« Jens Vorup je govoril, kakor da premišljuje sam zase. »Kar vidim jih, nemške oficirje, kako bi se trgali zanju — ne, Marija, ne morem storiti tega! — In če bi jih prodali, potem bi ljudje šele zares mislili, da smo že čisto pri kraju.«

»Pusti ljudi, naj mislijo in govorje, kar hočejo. Glavno je, da premagamo težave, vse drugo ni važno. Človek ne sme biti odvisen od tujega mišljenja — in si kljub temu lastiti pravico močnejšega! Da, govorim s tvojimi besedami.« Marija se je smejala in ga poljubila na lase. »Lahko noč!« je rekla.

Stegnij je roke za njo; zdelo se mu je, da je še nikoli ni videl tako lepe.

»Pridi — ampak le s pravico močnejšega,« je dejala nagajivo. Nekaj v njem ga je sililo, da bi šel za njo; bila je tako zapeljiva, tako obetajoče lep! Toda potem se je prepustil svojim mislim, in medtem ko je premišljal o njenih besedah, je pozabil na njo samo.

Nocoj svoje male ženice sploh ni mogel razumeti; zdelo se mu je, kakor da je govoril iz nje docela tuj človek, nekdo, ki ga on sploh ne pozna. Ali je bila tako njemu na ljubo? Zdaj jo je imel docela na svoji strani, in nenadoma ni vedel, ali je tega vesel ali ne. To nikakor ni bila preprost stvar.

Jens Vorup, ki je vsak danbral časopisna poročila o po-

Povratek otrok iz počitniških kolonij

MLO — socialno zdravstveni odsek sporoča vsem staršem, da se bodo vrnilo otroci iz počitniških kolonij po sledečem redu:

- 1. Počitniška kolonija Reka dne 30. VIII. 1947, ob 6. zvečer.
2. Počitniška kolonija Krk dne 1. IX. 1947, ob 13.10 popoldne.
3. Počitniška kolonija Koroska Bela dne 4. IX. 1947, ob pol 9. dop.
4. Počitniška kolonija Laško dne 4. IX. 1947, ob pol 2. pop.
5. Počitniška kolonija Gorjuše dne 5. IX. 1947, ob pol 11. dop.
6. Počitniška kolonija Kokra dne 6. IX. 1947, okrog 12. pred Šolsko polikliniko.
7. Počitniška kolonija Skofja Loka dne 30. VIII. 1947, s popoldanskim vlakom.
Starši otrok naj pridejo po svoje otroke na glavni kolodvor ob določenem času. Starši otrok, ki se nahajajo v Kokri, naj pridejo ponje pred Šolsko polikliniko.

MLO — socialno zdravstveni odd

Službene a ve

TEČAJ ZA VODILNO OSEBJE DRŽAVNIH TRGOVINSK